

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 19.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Munkácsija: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Ujévi beszédek.

Budapest, január 1.

(v.) Az ujévi beszédek, amelyek ma elhangzottak, tartalmuknak inkább megnyugtató voltával, mint gazdságával fognak a közvéleményre hatni. Az érdeklődés legfőképpen most is a kormányelnök nyilatkozata felé fordult; mert a közönség nem a pártok óhajításaira kíváncsi, hanem a kormány szándékaira. A pártok csak azt mondják el, mit várnak a jövődtől. De hogy mit várhatni a jövődtől, annak egyedül a kormány a tudója. Az idén a kíváncsiság talán még a rendszernél is fokozottabb volt; hiszen utolsó ülészekat éli immár a parlament s a választásoknak a ma kezdődő évben kell mulhatatlanul megtörténniök. A közönség egy része tehát úgy vélekedett, hogy a kormány választási platformjai fognak a miniszterelnök beszédében mutatkozni.

Ez a várakozás nem valósult. Nem valósulhatott. A politika függő kérdéseiről Széll Kálmán sűrűn nyilatkozott az utóbbi hetek parlamenti vitáiban. Kifejtette bőven vélekedését a politika aktuális feladatairól s felsorolta egy egész légióját ama kormányzati tényeknek, amelyek miniszterelnöki programjának fokozatos foganatrajutásáról tanuskodnak. Ami a napi politika szemhatárán túl fekszik, arról részletekbe menő képet a kormányelnök talán éppen a választások közelségénél fogva nem nyújthat ma. Annak a nagy választási hadjáratnak a stratégiai terve amugy is benne van a kormány programjában; a részletekkel pedig korai volna már most előhozakodni. A *barátok* elég jókrog fognak még velük megismerkedni; arra pedig, hogy az *ellenfeleket* avassák be már most a jövődre vonatkozó politikai szándékok

részleteibe, igazán alig lehet józanul okot találni.

Ehhez képest a jogosult érdeklődés teljes kielégítést fog Széll Kálmán ujévi beszédében találni; de a jogosulatlan kíváncsiság nyilván csalódik benne. A miniszterelnök semmi szenzációt és semmi pikantériát nem mondott. Csak újabb összefoglalását nyújtotta kormányzati elveinek, azzal a lendülettel, amely az ő szónoki egyéniségét jellemzi s a szívből fakadó és szíveig ható őszinteséggel, mely világosságot áraszt s a közvetlenség megnyugtató hatását teszi a közvéleményre.

Az aktuális politika kettős tengely körül forog. Az egyik tengely a lözjogi kapcsolat kérdése, a másik a kormányzati irány szabadelvűsége. Mindkét pontra nézve ismeretek s általános tetszéssel találkoztak Széll Kálmán nézetei.

A közjogi alaphoz való hűséges ragaszkodás a szabadelvű párt régi hagyományaihoz tartozik. Ausztriának múlt belzavarái ezt a ragaszkodást nem csökkenthetik. Jól mondta ma Széll Kálmán, hogy még mindig nem kell feladnunk azt a reményt, hogy a monarchia másik államában helyreállanak valahára a rendes állapotok; ám ha ez a remény nem válna be, akkor Magyarországnak a közjogi alapot ki kell kapcsolnia a tényezőknek abból a kategóriájából, amelyet az Ausztriában esetleg megújuló obstrukció megtámadhat. A Deák Ferenc kiegyezése *tarló* mű; annak szánta a törvényhozás és ez a törvényhozói akaratot harmincharom év óta szakadatlanul jövánagyta a magyar nemzetnek alkotmányos akarata. *Muló* zavarok miatt egy *állandó* alkotást feladni nem lehet. A közjogi kiegyezést tehát valamely osztrák kisebbség obstrukciója nem döntheti meg. *Pillanatnyi* nehézségek igenis támadhatnak, ám ezeket *pillanatnyi* expé-

diensekkel lehet és kell majd leküzdeni. Természetesen úgy, hogy érdekeink és jogaink kárt ne szenvedjenek. Ez a felfogás tükröződött Széll Kálmán mai beszédében is, mint az előzőkben. S ugyanaz az általános tetszés fog ezúttal is felhangzani, amelyet az előző nyilatkozatok váltottak ki a nemzetből.

A kormányzati irány szabadelvűségéről melegen és költői szárnyalással szólott ma megint Széll Kálmán. Szerencsés inspirációval s megkapó hasonlatokkal magasztalta a liberalizmust, mint a nemzeti erőgyűjtésnek és a nemzeti haladásnak egyetlen helyes politikáját. Ez a szabadelvűség elszántan küzd ama széttagolási törekvések ellen, amelyek hol felekezeti álarccal, hol osztályérdekek ürügye alatt jelentkeznek. Világosság és üde levegő kell a nemzetnek, különben nem tud eleget tenni a modern államléti feladatainak. Ezt a világosságot és üde levegőt pedig csakis a szabadelvűség biztosítja, mely a haladás munkájában tömöríti a nemzeti társadalmat.

A liberális politika egyesítő hatása magán a kormánypárton érvényesül a legközvetlenebbül. Tapintatos tolmácsa volt a szabadelvű párt egységének Korniss Ferenc, aki a párt elnökéhez intézte a hivatalos üdvözítő beszédet. Tiszteletreméltó lojalitással oldotta meg Korniss Ferenc e feladatát. Átérezte azt, hogy szavaiban az *egész* párt *egységes* érzésének és *szolidaris* meggyőződésének kell kifejezésre jutnia. Volt nemzeti párti létére nyilván el kellett egy némely szubjektív érzést fojtatni; talán jól esett volna neki, ha reagálhatott volna egyre s másra, amit a közelmúltban itt és amott mondtak. De tapintata és diszkreciója megóvta Korniss Ferencet attól, hogy bármi olyast mondjon, ami nem áll összhangban a párt *egyenes* hangulatával. Szívesen megadjuk ugyanezt az elismerést báró

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Írta: STEPZNJÁK.

(33)

György költeményei egy rövid ciklussal kezdődtek: „Az atyai házban”. Ebben rajzolta a fiatal, érzékeny lelkű ifju lelki küzdelmeit, amint utat keres, amely kivezeti a szégyenletes kompromisszumokból s el a fényűzéstől, a kényelemtől, az éhenhaló milliök csoportja közé. A következő ciklus „A zöld mezőben” címen a leghosszabb és legváltozatosabb volt. A fiatal propagandista ebben rajzolta nehéz küzdelmeit és tiszta örömeit. El voltak itt mondva a munkás élet fáradtságai, amelyeket elvállaltak. Ez a rész derült volt. A propagandisták majd mulatságos, majd megható kalandjaihoz gazdag változatoságban veyültek a földmives és népelet képei.

A legmeghatóbb és költői szempontból legszébb volt az utolsó. A fiatal propagandista battynudala volt ez, aki „ideiglenes sirjából” — a börtön cellájából — átköltözik a másik örökbe. Ez a dala szelid és nyugodt volt.

György költői érzéke nem engedte, hogysaját érzelmeinek jelenlegi tolmácsává tegye költőjét. A propagandista saját idejének embere volt — egy azok közül a munkások közül, a mozgalom hajnalán, akiknek lelkét nem keserítette még el hosszú évek kegyetlensége. Megfeledkezve saját bajáról, nem fájlalta, nem siratta elvesztett életét. Megnyugodott abban a gondolatban, hogy ha nem szolgálhatja népét többé életével, szolgálhatja halálával. Hanem György igazságszeretét

és őszinteségét méltó jutalom koronázta. Hősének oly könnyelműséggel legyilkolt, megható alakja hatalmasabban szólt a szívhez, mintha a bosszu és gyűlölet lángja emészténé.

Andrej elragadtatással hallgatta, nem mert egy szót sem szólni. György dallamos gondolatainak varázsa elalatta benne a gonosz szellemet, s félt, hogy megtöri a varázs.

Ez a dal a közelmúltból több volt számára költői múlt, saját életének emlékei s tapasztalatai voltak benne. Ő is meg György is propagandista volt annak idején. Ők is osztoztak a propagandisták érzelmeiben, mielőtt terroristák lettek. A halkoló fiatal ember kedves barátok sokaságát személyesítette, akiket *egy* ügyért *egy* sors ért. A tiszta, nemes indulatok, melyeket a költészet varázsa keltett lelkében, lecsillapították Andrej lázas agyát, s jobb érzelmekre birták György iránt. Nagyon sok volt a kötelék magasabb erkölcsi egyéniségek között.

A felolvasás nem tartott tovább egy óránál. Andrej, amikor György elvégezte az olvasást, őszinte, meleg dicséretre fakadt. Andrej összes költeményei közül ez volt a legjobb. Andrej nébány kritikuss megjegyzést tett és egy-két változtatást ajánlott. Fesztelelű beszélgettek és szabadon, Andrejnak nem volt többé oka barátja viselkedését magyarázatni.

Azonban visszautasította György ajánlatát, hogy együtt menjenek sétálni. Barátjai megbízásából siffirozott „üzleti” levelet kellett megírnia s még csak hozzá sem fogott.

Sokáig maradt melázuva az ablaknál, úgy, amint György elhagyta. Még mindig a hallottak hatása alatt volt. György tehetsége rohamosan fejlődött; most már komolyan igazi költőnek ígérkezett. Sze rencés ember! Homlokán horóta a kiválasztottak peocséjtét. Azután szíve is volt; ezek a dolgok nem lehettek pusztán a képzelet termékei. Hatalmasan s mélyen kellett azokat éreznie, hogy ilyen szívhez szólan fejzehesse ki.

Az író kezdett háttérbe szorulni. Andrej az emberről kezdett gondolkodni s a seb szívében még csak mélyebb lett. Azonban már nem bírta úgy tekinteni György viselkedését, mint tegnap este. Ilyen komoly, őszinte ember nem lehetett egéscep. Gondolataiban megbántotta Györgyöt. Mégis György eltorzított gondolatai a leányról? Örült tulajásai? ... Természetében feküdtek. Nem tehet rólok. Ő mindenről így gondolkozott. Azért mégis őszintén szerette a leányt. Hát nem másképp szeret mindenki? És a leány szerette őt. Hiszen világos, hogy egy fiatal leány több gyönyörűséget talál György költőiesen tulzolt szerelmében, mint abban az unalmas prózai valamiben, amit ilyen unalmas, prózai ember adhat.

— Kitarás, állhatatosság, szilárdság! — szólt önmagához keserűen Andrej.

Ha a szerelem olyan fajta anyag volna, amelyből cipő meg ruha készül, akkor talán előnyben volna. Hanem az asszonyok nem erről az oldalról tekintik a szerelmet s igazuk is van. S különben ... okvetlen délibábkép György szereleme? Igaz, hogy fogalma sincs a valódi Tanáriól, bálványt imádott benne, akik saját készítettü csillogó ruhába öltöztetett. S mi baj, ha soha sem jön rá hibájára? S feltéve, hogy a fantasztikus köpeny idővel elioszlának, egyszerűen újat szőne helyébe. Könnyű az neki, s mindketten csak annál jobban mulatnak.

Andrej most asztala előtt ült. Rákönykölt s egykedvűen nézte a pusztá fal olesó papír-kárpitját. Gépiesen vonalakat keresett, amelyek arányos részre osztják a minta eszt zöld négy-szögeit.

Ez nem sikerült neki s szemait fáradtan író-asztalára szegezte.

Két hónap! Igen! Két hónapja, hogy először látta. Hanem már oly alaposan ismerte, mintha már két éve lenne. Ugyszólván az első perctől olvasott lelkében.

(Folytatása következik.)

Podmaniczkynek, Perczel Dezsőnek és Pulszky Ágostonnak is, akik a párt hívatott és szerencsés tolmácsai voltak abban is, amit mondtak, abban is, amit elhallgattak.

A szabadelvű párt nevében Széll Kálmán az idén Falk Miksa üdvözölte. Beszédének tulnyomó része az aktuális politika feladataival foglalkozott érdekesen, szellemesen és tetszetős formában. Nem hallgathatjuk el azonban, hogy beszédének bevezető része némi félreértésekre adott okot s bizonyos fokú megdöbbenést keletkezett. Még abban a szövegében is, amely most — órák múltán — előtűnik fekszik, az ő félfalk nyilatkozatának a részéhez. Ugy érezzük, hogy sokkal jobb lett volna, ha Falk beszéde egy szellemes idézettel szegényebb marad vala. Ha nem tudjuk meg ebből a beszédből, mit mondott gróf Artois magáról, akkor nem kerül felszínre az a kínos kérdés, hogy mi változott meg és milyen mértékben a szabadelvű pártban. Tartunk tőle, hogy az ilyen kérdések feltöluléséből kevés haszna lesz a szabadelvűségnek és még kevesebb haszna a szabadelvű pártnak. Nem mondjuk, hogy Falk Miksa rekriminált. De félünk, hogy amit mondott, az rekriminációra fog alkalmat szolgáltatni. A magunk részéről csak kettőt kívánunk megjegyezni. Az a zászló, amelyet Széll Kálmán lobogtat, csakugyan a szabadelvűség régi zászlaja. De a régi zászlón új jelszó olvasható: *Jog, törvény és igazság*. S ha azt kérdeznék a régi gardától, amelyet mi is tisztelünk s amelynek értékét nálunknál senki jobban nem becsüli, vajjon ott ragyogott-e az a hármasszó jelszó mindig a régi lobogón, vajjon igenli választ kapnánk-e kérdésünkre?

A másik megjegyzésünk pedig az, hogy a szabadelvű párt két év óta nemcsak számban szaporodott, de gyarapodott tekintélyben, tisztelőben, a közvélemény ragaszkodásában is. És ez a gyarapodás van olyan fontos, mint amaz. Ebben a becses gyarapodásban pedig a régi gardán kívül még két tényezőnek van igen erős része: a régi zászlón ragyogó új jelszónak, valamint azoknak, akik az új jelszó kedvéért szegődtek a régi zászló alá.

Ezeket elmondván, megnyugvással bocsátjuk a miniszterelnök újvi beszédét a nyilvánosság bírálata alá. Hiszszük, hogy az a lelkesedés, amely Széll Kálmán szavaiból kiáradt, magával fogja ragadni az egész közvéleményt.

A szabadelvű párt ujjeve.

Hosszu évek szép szokásához híven az országgyűlési szabadelvű párt tagjai az idén is előkeresték újvi szerencsekívánataikkal a párt elnököt, a miniszterelnököt és a képviselőház elnökét. Mialatt a szabadelvű párt tagjai a Dorottya-utcai pártkörben gyülekeztek ősz elnökük üdvözlésére, a kormány tagjai a miniszterelnökség szalonjában gyűltek össze, hogy Széll Kálmánt a miniszterelnököt, üdvözöljék. Minthogy a kormány legidősebb tagja, báró Fejérváry Géza, beteg, Lukács László pénzügyminiszter tolmácsolta a kormány becsülését, szeretetét és ragaszkodását. A kormányelnök meghatva köszönte meg a meleg barátságtól áthatott üdvözlést; köszönetet mondott buzgó munkatársainak, akik az ország ügyének vezetésében odaadó és sikerekben gazdag tevékenységükkel olyan hathatósan támogatják és hangoztatják, hogy az alatt a közel két évi idő alatt, amely alatt az állami ügyek intézésében együtt dolgoznak, a kormány tagjai iránt való szeretete és becsülése még csak növekedett. Az üdvözlések váltását a baráti érzés és szinte a családiasság melege hatotta át.

A szabadelvű-párt elnökénél.

Szokatlanul nagy számban gyűltek össze a szabadelvű-párt tagjai délelőtt 11 órakor a Lloyd-Klubban s lelkes éljenzéssel fogadták a belépő ősz pártelnököt. Aztán félkörben álltak a képviselők a klub nagy konferencia termében, mire előlépett Kornyis Ferenc és a párt megbízásából a következő beszédet intézte báró Podmaniczky Frigyeshez, a szabadelvű-párt elnökéhez:

Mélyen tisztelt pártelnökünk! Szeretett barátunk! Az országos szabadelvű-párt tagjainak kitüntető bizalma esküszövegemet a párt egyik szerény közharcosát, hivatva tel, hogy tégédet, a hazánk fölött annyi diósággal és szorgalommal, majd új életrekelés közt leltint szavad után, az első újv reggelén a párt tagjainak meleg érzelmével, igaz tisztelővel és őszinte

szerencsekívánataival üdvözöljelek. (Élénk éljenzés.) Mélyen tisztelt pártelnökünk! Az országos szabadelvű-párt, mely a kebeléből alakult kormány vezetés alatt az idő szeriat az ország sorsát intézi, a közel jövőben nagyfontosságu feladatok megoldása vár, mely nemcsak az általunk hűségű támogatót és őszinte bizalommal övezett kormányának körülmények bőségségét, hanem a szabadelvű-párt minden egyes tagjának hazafias és odaadó munkásságát is igénybe veszi. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.) Meg vagyok győződve, hogy a kormány és párt az 1867-ik évi törvények és alkotások alapján, az ország nagy bölcsének irányához és hagyományához híven minden kérdésben meg fogja találni a helyes utat és módot, mely az ország és népeket, állami önállóságának s anyagi jólétének biztosítására vezet (Élénk tetszés és helyeslés.) És nincs kétségünk az iránt sem, hogy kormányunk és pártunk mindenkor törekvés az, hogy a közkormányzatnak minden ízet, minden ténykedését a valódi szabadelvűség hassa át, (Élénk helyeslés.) hogy az állam tekintet nélkül minden nemzetiségi s felekezeti különbségre „magyar nemzeti” maradjon (Zajos tetszés és éljenzés.) s hogy nem téveszt szem elől soha: „a haza mindenekelőtt.” (Hosszantartó zajos tetszés és éljenzés.)

Mi nemcsak úgy, mint együttélő és együttérző párttagok, de mint tégédet benső szeretettel (Igaz! Ugy van! Zajos éljenzés.) és tisztelővel és őszinte rokonszenvvel környező barátok is jelentünk meg előtted. (Lelkes éljenzés.) Itt már megszűnt a rideg politika, feltűrt a szív kamarája s abból a meleg érzelme sugára száll feléd. (Tetszés és éljenzés.) Szerencsésnek érezzük magunkat, hogy közelében megismerjük szivednek nemességét, főségát, jól esik éreznünk gyöngédel tapintatodat, lekötelőz modorodat, mely nem kis mérvben járult ahhoz, hogy a megnövekedett párt kebelében az összetartozás tudata s a baráti érzelm melege honol. (Zajos helyeslés és éljenzés.) Ugy is tehát mint tisztelt barátid és képviselőtársaid, szívből kívánjuk, hogy az ég kegyelme szálljon rád; engedje, hogy bölcs vezetésed alatt a párt viruljon, és hogy tégédet tisztelő barátid körében egy ezen új, mint még számos rákövetkező évben boldogan élissen és megtartson! Eljen! (Hosszantartó zajos tetszés, éljenzés és taps.)

Erre báró Podmaniczky Frigyes, a párt elnöke, a következőképp felelt:

Tisztelt barátom! Tisztelt képviselő- és elvtársaim! (Halluk! Halljuk!) Az imént mondtok után kedves közeletéget teljesitek, midőn mindnyájatoknak erőt, egészséget és szerencsét kívánok az új évben. Huszonöt éve lesz most tavaszkor, hogy a szabadelvű párt keletkezett és létesült. E huszonöt év alatt igen sokszor nevezetes mozzanat érte e hazát és mindezen mozzanatok alkalmával a szabadelvű párt bebizonyította azt, hogy erőlyen ésszerűt, hazafias és idomos magatartása által jenn tudta tartani azon egységsült, mely a rossz és jó között kell, hogy létezzék, ha egyáltalán véve hazánkat boldogítani akarjuk. En meg vagyok győződve, hogy ti, s barátaim, ti, s elvtársaim, mindnyájan együttesen azon meggyőződést és érzelmét tápláljátok, hogy e hazában a bekövetkezendő események közepette másképpen eljárunk nem lehet, mintha összetartunk (Ugy van!) mintha félretekintünk minden mellékérdéket, minden mellékeltetést idomosok tudunk lenni és mérlegelni tudjuk azt: mi használhat és mi árthat a hazának. (Élénk tetszés.) mert amikor a politikai események menelőrti van szó, nem mindenkor az határoz, hogy én, mint egyes ember, mit hiszek, mit vallok, hanem határoz az, hogy a körülményeket mérlegelve, mi hasznos, mi jó, mi üdvös e hazára nézve. (Zajos tetszés.) Ez a főközeletésünk, ezt kell teljesítenünk és ha ezt teljesíteni fogjuk, akkor nem félek egy perig sem attól, hogy ezen hatalmas párt, valamint a mulban, egy a jövőben is lobogóját győzelmesen fogja tudni keresztülvinni mindazon akadályokon, mindazon bajokon, amelyek netalán reánk háramlanak. Az Uristen titeket élissen és adja, hogy a jövő hónapok alatt ismét új szép számban, új jó kedvben, új üdvös elvekűi lelkesítve találkozhassunk e helyen. (Éljenzés.) Az Uristen titeket élissen! (Eljen a szabadelvű-párt! Zajos tetszés, éljenzés és taps.)

A miniszterelnökénél.

A szabadelvű pártkörből a fogatok hosszú sora a Lánchidon és az Albrecht-uton át a miniszterelnökség épületébe szállította a képviselőket. Mire a várba felértek, már az egész térséget ellepte a várakozó koscs tömege, mert igen számosan voltak, akik egyenesen a várba hajtottak, a kormányelnök üdvözlésére. A szabadelvű-pártnak valamennyi a fővárosban időszo oszlopos tagja, köztük Szilágyi Dezső és Horánszky Nándor is megjelent, de a főrendiháznak számos tagját és a közéletnek nem egy kitűnőségét is ott láttuk az üdvözlők sorában. Az üdvözlésre egybegyűlt urak csoportokba verődve társalogtak a nagy teremben, amikor a szomszéd miniszter-tanácssterem szárnyas ajtó megnyiták és a kormány, élén Széll Kálmán miniszterelnökkel, a teremben megjelent. Lelkes éljenzés hangzott fel, majd előt a zaj és a politikuskok félköréből előlépett Falk Miksa, hogy a miniszterelnök és a kormány tagjai előtt a következő beszédben tolmásozza a párt érzelmét:

Nagyméltóságu Miniszterelnök ur! Mélyen tisztelt barátunk és vezérünk! A szabadelvű-párt, melynek én keletkezés óta, tehát egy negyedszázadon át, nagyon szerény ugyan, de tántoríthatatlan bú tagja vagyok, engem tisztelt meg azzal a megbízással, hogy a mai évforduló alkalmával a párt nevében üdvözöljelek. Jól tudom és mindenki tudja, hogy ezen párt sokkal kiválóbb és így kitűnősebb nátmánul sokkal

éremesebb tagokkal rendelkezik; ha én ennek dacára eme díszes missiót elfogadtam, ezt nem szerénytelenségből tettem, hanem mivel a párt intencióját úgy értettem, hogy bennem mint egy élő bizonyítékot akarja odaállítani annak, hogy a régi garda sem meg nem halt, sem magót meg nem adta, amit különben soha senki sem kívánt tőle, — hogy azon állapotok, melyeket ellenfeleink csak idegleneseknek, mulétkonyaknak, rövid tartamuknak szerencsének feltüntetni, teljesen megszárdultak, sőt a sokáig különvált, de ugyanazon közjogi alapon álló két párt már annyira összeforr, hogy, miként X. Károly, midőn még mint artoisi gróf 1814-ben Párisba bevonult, azt mondta: „il n'y a rien de déchangé en France, il n'y a qu'un français de plus”, ma két évi tapasztalás után mi is isátran hirdethetjük: a szabadelvű-pártban csak a tagok száma változott és ez az egész párt, s órában megszaporodva, de meg nem fogyott lelkesedéssel egységes csoportul létezik, az új vezér körül, akiknek erő kezében oly biztosan látja nyugodni régi zászlaját. Uj vezér? nem! Te mint vezér előtűnik nem vagy új, új csak azon hely, melyet két év óta a pártban elfoglalsz. Nem nagyon sokan vagyunk már, de vagyunk még néhányan, kik politikai pályafutásodat annak első phasisától kezdve, közvetlen megfigyelésből ismerik, kik harminc év előtt örömtől repdeső szívvel nézték nagy tehetségednek első számypróbatgatását, kiknek szeme azután lély reményvel, lély aggodalommal esűgött rajtad, midőn kevés évvel utána — az országot lenyegető válság egy táborba egyesítvén az akkori Deák-pártot és balközépet. — a feladatnak legnehezebb részét, az ország pénzügyeinek rendezését, a te fiatal vállalard rákták. Nos a nehézségekkel neked jutott az orozárlánsz, de azután az érdemekből is és ha már évek óta ez ország pénzügyeinek rendezésével dicsőkedhetik, ez örvendetes állapot megalapítója Te voltad. De kevéssel utána ennél még nagyobb diadalt arattál. Midőn a kormányba beléptél, csak külső nehézségekkel állottál szemben, melyeket nagy tehetséged, erős akaratod, szívós kitartásod szerencsésen legyőzött, de néhány évvel később sokkal nehezebb küzdelmet kellett vívnod, le kellett küzdened saját, teljesen jogosult ambíciódat, ellen kellett állanod azon erős esábitásnak melyet a hatalom birtoka mindenkre, de főleg tettezők értevel ellett fiatal politikuskokra gyakorol. Es te ellenállottál: a mire mások egy egész emberéleten át törekszenek és a mihez, ha egyszer elértek, görosösen ragaszkodnak, Te önként mondtad le erről abban a pillanatban, midőn a körülmények kényszerre ekerülhetlen politikai szükségéget tett oly intézkedéseket, melyeket Te saját egyéni meggyőződéseddel nem tudtál összeegyezteni. Amit mint miniszter tetteid, az nagy államférfini tehetséged, amit nem akartál tenni, az erős férfias jellemednek volt tanubizonyosága. Amazért a nemzet melege nálaja, imezért a jellemes emberek közbecsülése kisért vissza azon kevéssel fényes, de nem kevésbé kiváló helyre, melyet pártunkban mindenkor elfoglaltál.

Bocsánatot kérek ezen, tán fölöslegesnek látszó, mert csakis köztudomásu dolgokat (elkaroló határpiliantásért, de éppen a mai napon, midőn mögötűnk egy év lezáródik, előtűnik pedig csak egy áthatatlan sűrű fátyol függ, mely a következő eseményeket elakarja, az emberi elme önkénytelenül is a mult felé fordul, hogy ennek alapján a jövőre nézve legalább megközelítő valószínűségi számításat tehessen. A Te multad pedig nemcsak azon nemnyre jogosít, hanem előtűnik egyenesen kétségtelemmé teszi, hogy közügyeink vezetése nálad ezentul is jó kezeben lesz; meg vagyunk róla győződve, hogy államférfini multadnak teljesen meg fog felelni államférfini jövőd is. Ennek pedig kétszeresen örvendünk; először drága hazánk, de azután pártunk érdekében is, mert a te sikered a miénk is lesznek, mert Te — ez nemcsak az én meggyőződésed, hanem mindnyájunké — minden körülmények közt a miénk maradsz, azon szabadelvű párt maradsz, melyhez oly régen tartozol és melynek programját éppen az utolsó hetek folyamán ismételtelen új megható igazsággal, oly elragadó ékes szózással kifejtetted.

Különösen hangsúlyoztad mindannyiszor — és ezzel mindnyájan lelkeiből beszéltél — azon két sarkalatos elvet, melyen a párt egész politikája nyugszik: az 1867-iki közjogi kiegyezés érintheletenségét és az ország összes intézményeinek szabadelvű irányban való fejlesztését. Mind a két irányban a te politikád, a miénk is.

Az 1867-iki kiegyezés már régóta megszűnt nálunk elvi tárgyat képezni; választásról-választásra növekedett az ezen kiegyezés alapján álló képviselőházi többség. Ha pedig legujabban innen-onnan újból felhangzott a kiegyezés módosítására irányuló kívánás, e kívánásokról már nem Magyarország közvéleményével vagy érdekével, hanem csakis a lajtban-tul állapotokkal indokolták. Ez utóbbiak, igaz, elég szomorúak, de legrosszabb esetben is csak bizonyos időre, a kiegyezés némely formai intézkedéseinek gyakorlati keresztülvitelét volnának képesek meggátolni; ez azonban mindenesetre csak átmeneti állapotot teremtene, mely a kiegyezés lényegét nem érinti és így az is, miként viselkedünk új esbősséggel szemben, nem elvi, hanem csak opportunítási kérdés, melynek megoldási módzatairól nem ma, hanem majd csak akkor kell, sőt csakis akkor lehet szólni, midőn a lelkizendő nehézségek konkrét alakban fognak előtűnik állni.

Nem kevésbé teljes az egyetértés köztud és közfűnk programunk második sarkpontjára: összes politikánk liberális irányára nézve. Ez alatt miként mi, úgy Te is minden törvényes alapon nyugvó jognak, vagy érdeknek tisztelőben tartását érte. Ott pedig, ahol egyes jog- vagy érdekekörök összűltek, a mindnyáikkal való egyforma elbánást és éppen ez által az ellentétek lehetőleg máltányos kiegyenlítését. Es Te ezeket a nézeteket nemcsak szóval hirdetted, hanem azoknak, ahol csak alkalom van rá, a gyakorlatban is érvényt szerelni törekszel. Ezt legujab időben is fényesen bebizonyítottad, midőn Te köz-

voltás mellett személyes érintkezésre léptek oly férfiak, kik az egymás ellen meglehetősen elkeseredett harcot viselő közgazdasági pártokra irányadó befolyással bírnak. Finom tapintatod kiérteke, hogy az illetők, kik, bármelyik táborban álljanak is, higgadt, értelmes férfiak és jó magyar hazafiak, szorgalmas eszmécsere útján mindenestre könnyebben fognak módot találni arra, hogy a küzdelemben véget vessenek, vagy — ha az egyelőre még nem volna lehetséges — gondoskodni fognak arról, hogy a jogosult érdekek védelmére folytatott küzdelem soha át ne lépje azon határt, melyen túl az ország közös érdekei veszélyeztetnének. Hazafias érdekeinknek egyik legértékesebbjét fogja képezni, ha hűles tapintatodnak és alkalommal is sikerül közgazdaságunk tényezői közt helyreállítani a békés egyetértést és azon átvetés közreműködését és kölesönös támogatást, melynek Magyarország 33 év óta anyagi jólétének oly ürvendetes gyarapodását köszönheti és mely kétszeresen szükséges ma, midőn — reméljük csak mulandón — közgazdasági életünk valamennyi tényezője: a mezőgazdaság, a kereskedelem, az ipar, oly kevéssé ürvendetes helyzetben van.

Ugyanazt a szabadelvű politikát, amelyet az érdekes csoportokkal szemben követés, a felekezeti kérdésekben is érvényesít. Amennyire csak lehet, be nem avatkozni a felekezetek belügyeibe, de viszont meg nem engedni, hogy ők hatáskörük túllépésével az állam ügyeibe avatkozzanak. mindegyik számára biztosítani a szabadságnak azon mértékét, amelyet a törvény megenged, de aztán valamennyinek egyenlő mértékkel mérni, egyiknek vagy másiknak favorizálása nélkül. Ilyennek látunk mi a Te politikádat ezen kérdésekben. Tanultál a történelel és azért soha egy percre nem feledkezél meg Mirabeau bölcs intéseiről, hogy: „ha a polgári hatalom valamely választékezetnek különösen kedvez, az az részrehajlás szükség-szerű következménye mindig és mindenütt a túrl-méltenség.”

Igy minden téren teljes összhangot találunk az általad követett politika és a szabadelvű-párt programja közt. Fogadd ezért a párt nevében a legmelegbőz talás elismerés kifejezését és azon ünneplőes biztosítást, hogy valamit Te — az szilárd meggyőződésed — soha és semmiben nem fogsz letenni eddig követett utadról, ugy a szabadelvű pártot is mindig oldalad mellett fogod találni, mely lelkese-déssel fogja követni a Te zászlódat, minthogy az egyszersmind az övé is.

Es most: ave, morituri te salutant! Néhány hónap muva mandátumunk lejár és egyikünk sem biztos az iránt, vajjon ismét tagja lesz-e az új képviselőháznak. De egyről igenis mindnyájan biztosak vagyunk és ez az: hogy bármik legyenek is az új mandátumok birtokosai, a nemzet miként évtizedek óta, ugy most is tulajnyom többségben szabadelvű párti képviselőket fog a törvényhozás termébe küldeni és azok, akik mához egy esztendőre e teremben előtértszisztelegni fognak, megszaporodott számban, de ugyano y melegséggel, ugyanoly lelkesedéssel, mint mi, fogják hangoztatni azon kívánságot, mely ma ami szíveinkből lakad: hogy Széll Kálmánt, Magyarország miniszterelnökét, a szabadelvű párt vezérét, kedves családjával együtt az Ursten sokajg élhesse!

Falk beszédét többször megszakitotta az éjlenzés zaja, és mikor befejeződött, a párt viharos óvációkban részesítette a kormányelnököt. Amikor az utolsó éjjen is elhangzott, Széll Kálmán miniszterelnök a köv-ekező beszédében válaszolt:

(Széll Kálmán beszéde.)

Mélyen tisztelt barátaim! Lelkem mélyéig át vagyok hatva azon érzések nagy becsélől, amelyeket nevetekben t. barátom, a ti szónokotok, annyi ékesszólással és melegséggel tolmácsolt. (Éjlenzés.) Szívem egész melegséggel mondok azokért a jó kívánságaitokért a magam és miniszter-társaim nevében forró és őszinte köszönetet.

Es a mai nap az érzelmek megnyilatkozásának és a jó kívánságok kiserésének van szentelve. Talán felesleges is volna, ha e napon tüzetes politikai fejtegetésekre bocsátkoznám, amikor nap-nap után volt alkalom a parlament tanácskozásában minden kérdéssről nyilatkoznom, amely a politikai helyzetre nézve fölmerült. Nem is szeretek kérdéseket fejtegetni ott, ahol az eltérő véleménynek nincs alkalma megnyilatkozni. (Tetszés.)

Es mégis lehetetlen, hogy azokból, amik az elhangzott szavak visszhangjaként az ajkamra tolnak, némelyeket el ne mondjak. (Halljuk! Halljuk!) annál is inkább, mert a ti szónokotok oly hurokat érintett és hozott rezgése szíveimben, hogy ki kell előtértek tárnom azt, amit szavam bennem keltettek.

Közel két éve, hogy előtértek állva megkérdeztetek benneteket, nyújthatjátok-e nekem támogatást azon program alapján, amelyet elétek tartam. A bizalmat, amelyvel akkor megajándékoztok, magamhoz vettem talizmánok, amint magához veszi a vándor, aki nehéző utra kél, azt, amiről hiszi, hogy erejét növeszti, hogy megvédelmezi és áldást hoz reá. (Tetszés.) Becsülettel igyekeztem megőrizni e kincsét. (Éjlenzés.) Azokat az elveket követtem és vallottam ez időn át és vallom ma is, amelyekkel akkor elétek állottam. (Igaz! Ugy van!) Azt a

zászlót lobogtatom ma is, amelyet akkor kezembe vettem. (Igaz! Ugy van! Éjlenk éjlenzés.) Erre a zászlóra ugyanaz a politikai hitvallás van írva, amelyet akkor rá írtam. Hosszu politikai pályá érlete azt meg bennem. (Lelkes éjlenzés.) Amit az líju lelkesedése belém oltott, megszilárdította a kor tapasztalata. (Tetszés.)

Az idő mutatója, amely amikor Janus-arcával visszatekintve, a letolyt éveket mutatta, szédditő sebességgel pereg le, az én politikai működésemmek immár 33 évét jelzi. (Éjlenzés.) Ezen 33 év politikai multjának patináját hordja magán az én politikai hitvallásom; és ez talán följogosít arra, hogy nyílt homlokkal mondhasam, hogy ez a politikai hitvallás ajkaimon soha sem volt frázis és a zászló kezemben nem hatalmi eszköz egyéni politikai sikerre elérésére. (Hosszas éjlenk tetszés, helyeslés és éjlenzés.)

Amíg itt állok, nem cselekszem semmit azért, hogy itt maradjak; nem hagyok el semmit abból, amit kötelesség tennem paranosol azért, hogy távozni ne legyek kénytelen. (Éjlenk tetszés és éjlenzés.) Az a szellem, amelyben az ügyek vezetéséhez fogtam, fog irányítani ezután is; irányítani fog utógondolat, melékéül nélkül, attól elvonni sem személyi, sem tárgyi, sem egyes, sem többes tekintet nem fog. (Éjlenk tetszés és éjlenzés.)

Az én politikai hitvallásom világos és határozott: a fennálló közjogi alapon igazi liberális irányban vezetni az ország ügyeit. (Éjlenk helyeslés.)

Ez a két alapvető gondolat a mi közös kapcsunk és választóvonal a két politikai ellentáborral szemben.

Az elsőről azok után, amiket a parlamentben legutóbb is elmondani alkalmam volt, e körben egészen felesleges bővebben nyilatkozni. Azok, akik a közjogi kapcsot lazább kötelekkel akarják felcserezni, reámutatva ma az osztrák politikai helyzetre elérkezettnek látják az időt politikájuk érvényesítésére. Az osztrák politikai helyzet nem gyógyult ki abból a nehéz betegségből, amely belékéjét feldúlta. A bizonytalanság szürkülete ül az osztrák politikai láthatáron. Szívből kívánom, hogy ne sültőség, de a béke napfényo váltsa fel e szürkületet, amely már amegy is tovább tart, mint a szürkület a természetben, ahol átmenetnek ismerjük, tartani szokott. (Éjlenk tetszés és helyeslés.)

Bármiként legyen, a míg a 67-iki alkotás nagy motívumai tenállanak és annak alapfeltételei szétörtve nincsenek, végzetes hiba lenne azt a bizonytalan helyzetet a közjogi alap feltételével még súlyosbitani. (Igaz! Ugy van!) Arra a sajnos esetre, ha a közösügyek kezelésének feltételei átmenetileg vagy ideiglenesen önönmaguktól szünetelnek, elmondtam általánosságban, de elég világosan a parlamentben, mily alapeszmékben kell az ország jogainak esorbitása nélkül, sőt kidomborításával a megoldást arra nézve keresni, hogy a pragmatika szankcióból folyó kötelezett-ségek értelmében azok a nagy érdekek ellátás nélkül ne maradjanak.

Ezeket nem ismétlem; csak annyit jegyzek meg, hogy a 67-iki alkotás nem arra való, hogy egyik vagy másik fél kisebbsége a törvényen kívül álló okból és más és saját céljaira ki-játszsa és prémiumként kihasználja. (Éjlenk helyeslés.) Ezekből a törekvésekből és ebből a tendenciából, minám azok a törvény és azon alkotás szelleme ellen törnek, ezen sajnos esetre ki kell kapcsolni azt az alkotást. (Helyeslés.)

Ezen az alapon akarjuk megvédeni, erősíteni és gyarapítani a haladás vívmányait, amelyek az ország közjariait és fejlődésének feltételeit képezik. (Éjlenk helyeslés.)

Mindig előre óvalosam, az adott viszonyok számbartételével, néha talán lassabban, de soha sem hátra, mint a hegymászó, aki előbb megvizsgálja a talajt, mielőtt lábát ráteszi, hogy vissza ne esesszék. (Tetszés.)

Nagy munkát kell a nemzetnek végezni minden téren, hogy megálja helyét és bizottsita jövőjét a sok nehézséggel szemben, melyekkel körül van véve, melyekkel küzdenie kell. (Ugy van!) Összes szellemi és gazdasági erejét ki kell fejlesztenie és fokoznia. Ezek az erők azonban csak a liberalizmus élettől iriss levegőjében fejleszthetők ki (Igaz! Ugy van!) és a liberalizmus termékenyítő talaján egyesíthetők. (Éjlenk tetszés.) Igenis, azért van a liberalizmusra föltétlen szükségünk, mert azt a nagy munkát csak ennek segítségével végezheti a magyar állam és a magyar társadalm. (Igaz! Ugy van!)

Egyesíteni kell az összes erőket, mert a szót-válás gyöngítés. (Ugy van!)

Azt mondják, az egyes csoportok és osztályok érdekei különbözök. Igaz! A munka-felosztás elvénél fogva a társadalomban nem minden érdek helyezkedhetik el egyenlően, de ha ezek az érdekek mind hajszányira pontos és mértani párhuzamossággal nem haladnak is, amint halad a vasuti sínpar. végelemzésben mind egy célt szolgálnak, éppen ugy, amint az emberi testben a véredények sem futnak párhuzamosan, de azért egymást kiegészítve, ugyanazon cél szolgálataiban állanak. (Éjlenk tetszés.)

A végecéiban tehát mindezeket egyesíteni kell és hogy ez megtörténhessék, nem szabad azok érvényesítésében és véde.mében külön utakon indulni, külön csoportokra oszlni, mert akkor egymással szemben álló és ellentétes irányba jutnának. (Igaz! Ugy van!)

All ez minden téren: a gazdasági életben éppen ugy, mint másutt. Hirdessük a nemzetnek, hogy nem elég, hogy kiki a kis kátéből citálja, hogy a földmivelés, ipar és kereskedelem egymásra van utalva. (Igaz! Ugy van!) Hanem hirdessük, hogy nem szabad engedni, hogy a társadalom szétváljon két táborba. (Éjlenk helyeslés.) Nem szabad egyiknek sem a másik rovására boldogulni és a másik kárában keresni saját előnyét. (Éjlenk helyeslés.) Minden érdek számára az állami életben kiűlön speciális politikát csinálni nem lehet. (Ugy van!) Céltól csak az a politika vezet, mely összefoglal, egyeztet, az egyensúlyt keresi és találja és a végecélokban egyesít; (Igaz! Ugy van!) az a hajó fog a felkorbácsolt hullámokon a viharral sikeresen megküzdeni, amely egyenletesen van megterhelve. (Éjlenk tetszés.) Erre pedig csak a szabadelvű politika lehet hivatva, mely általános szempontokat, az összesség egyetemes érdekeit tartja szem előtt, a mellett, hogy mindeniket védi és támogatja a maga igazságos elveivel és méltányos módszerével. (Éjlenk helyeslés.)

A modern lakház azok számára, akiket befogad, lakályos és tág helyet igyekszik biztosítani. Utat enged a levegőnek, közlekedést nyit és nem zárja el a lakókat egymástól. A modern ház és a modern állam nem ismeri a cellarendszert. (Igaz! Ugy van!)

A szabadelvűség politikájga legyen tehát a miénk: az a politika, amely nem osztályos vallás, számarás, kereset, életmód, foglalkozás és hivatalás szerint, hanem azt keresi, ki szereti és szolgálja hazáját és a társadalmat becsülettel. (Éjlenk, hosszas éjlenzés és tetszés.)

Pontos teendők élvégzése vár még erre az országgyűlésre. (Halljuk! Halljuk!) A költségvetés tárgyalásának befejezése után a törvényjavaslatok egész sorozata lesz elintézendő. Ide tartozik az összeférhetetlenségi törvény, a helyiérdeklő vasutakról szóló törvény, a közigazgatás körébe tartozó több fontos javaslat és majd minden tároa köréből a törvényjavaslatok egész sorozata.

A nagy reformunkak a jövő országgyűlésre maradnak. Az adminisztráció rendezésének nagyfontosságú ügye, az igazságügy terén az új pürös eljárás, az adóreform, a bányajog, a gazdasági kérdések végleges rendezése az autonóm vámtarifával és a külföldi szerződések kérdésével kapcsolatosan az ország érdekeinek és jogainak alapján ugy, amint azokat a legutóbb hozott törvények biztosították és világlatba helyezték, a jövő feladata.

A nemzeti ítélőszék elé fogunk állni ez évben. (Halljuk! Halljuk!) De nemcsak ti, mint morituri, hanem én is mint moriturus. (Tetszés.) Két arcvonalban fogunk megütközni. Reménylem, hogy ha erős lesz is, lojalis lesz e küzdelem. (Igaz! Ugy van!)

Howy mit hoz a végzet, nem tudhatni; nem kételem azonban, hogy a palma ezé a párté lesz, mert ennek elveiben, ennek programjában és az ezek alapján kiinduló reformunkában van a nemzet jövőjének csillaga. (Éjlenk, hosszas tetszés és éjlenzés.)

Közel két éve annak, hogy a politikai helyzetben változás állt be. Közel két év óta vagyunk együtt azok, akik közös célra és együttműködésre egyesültek, fogadtuk el a munka közös terét és ezen párt köteletében olvadtunk össze azon program alapján, amelyet elétek terjesztettem és amelyet ti elfogadtatok. Elég idő ez arra, hogy bizonyítsuk, hogy akik egyetértenek a céban, bensőleg egyesülni is tudnak az együttműködésre és együtt is tudnak maradni a munka idejében (Ugy van!) és össze.ornak a munka izzó tüzeiben, amely elenyészetteli mindazt, ami a multban élválasztott. (Éjlenk tetszés és éjlenzés.)

Bizalmat hoztatok nekem. A közélet emberét nagyobb jutalom ennél nem érheti. Ez igaz biza-

lom nagy értékkel és nagy súlylyal bír. Értékkel és súlylyal, mint a szinarany. (Halljuk! Halljuk!) Súlylyal azért is, mert nagy kötelességekkel jár. (Élénk tetszés.) Becsülettel és a kötelesség teljesítésével igyekszem ezt a bizalmat kiérdemelni. Addig tartások meg ezt a számomra, amíg erre érdemes leszek. (Élénk éljenzés.) Szívesen fogadom ezt, mint olyant, amely bensőmben egy másik érzést: az elévülhetetlen hála érzését kelti fel. A bizalomnak és a hálának ezen érzései bensőmben elválaszthatatlanul egyesülnek, mint ahogy elválaszthatatlanul egyesül a nap sugarában a fény és a meleg. (Élénk tetszés.) E két érzés összeolvadása: a ti bizalmatok és az én hálámé, legyen munkálkodásom és politikai életem nap-sugara. (Élénk tetszés.) Fényével jelölje ki és világítsa meg azt az utat, amelyen járniuk kell a haza ügyeinek vezetésével. (Élénk tetszés és éljenzés.) Melegével pedig árasztja el azt a politikai és baráti viszonyt, amely a szabadalvúparthoz fűz. (Élénk, hosszas éljenzés és tetszés.) Ez a hála örökké fog bennem élni és meg fogom azt őrizni magamban még messze azon időn túl is, mikor már nem állok többé előttetek. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Fogadjátok a magam és ministertársaim nevében ezt tőlem szívesen. (Éljenzés.) Isten áldása legyen veletek, Isten vezérlejen titeket. (Szünni nem akaró élénk éljenzés és taps.)

A Várba felvonult képviselők nagy része a miniszterelnökségtől a honvédelmi minisztérium paotájára elé hajtattok s ott leadta névjegyet a beteg honvédelmi miniszter üdvözlésére. Leadták névjegyüket a kormány tagjai is.

A Ház elnökénél.

A budai várból a képviselők a kormány tagjaival együtt a képviselőházba hajtottak, ahol Perzel Dezső a képviselőház elnökét üdvözlötte. A megjelentek jókívánatait Pulszky Ágost tolmácsolta a következő beszéddel:

Kegyelmes uram! Mélyen tisztelt barátunk! A parlamentben csében és példányképen, az angol parlamentben, tiszteltemélő szokás, hogy a felszólaló képviselő mindig csak az elnökhöz intézi szavát. Mély értelme van ennek. Így minden felszólalónak mindenkor figyelnie kell arra az illetékre, amelylyel a gyűlékezett személyesítője iránt tartozik. Nálunk ez a Házban nincs szokásban. Mi az elnökhöz csak akkor fordulunk, ha kívánni valónk van. Ma is csak azért vagyunk itt. (Tetszés.) Az újv alkalmából eljöttünk ahhoz, aki tanácskozásaink rendje méltósága, munkánk sikeres előéletéi fölött örökösök, hogy kitézzük reményeinket és jókívánatainkat, amelyekkel a közügy, az ország részére szánt tevékenységünkhez uból hozzáögnük. Személyes elnököt illetőleg hozzájárul ehhez a barátság köteleke, amelylyel e pártunk, az országgyűlési és országos többségnek minden tagját magaduozt fűzted. (Élénk helyeslés.) Tudjuk ugyan, hogy jelenlegi állásodban nem lehet benned párt iránt előszeretett, nem létezik részre pártköteleke. Amint a híres angol speaker mondta: Nem szabad látnod és nem szabad hallanod egyebet, mint ami a Ház jegyzőkönyvébe illik. De mi, bárha a képvisezők csak egy részét — igaz, nagy részét — töltjük be, úgy hiszem, joggal mondhatjuk összes képviselőársaink nevében, hogy valamennyiünknek könnyűvé tetted a tiszteletet és engedelmességet az elnöki szék iránt, mikor annak fontos mentségét a személyes jóakarát és barátság érzelmével párosítva, csak fokoztatd készségünket, hogy vezető tanácsaidat megfogadjuk. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Igaz, hogy két év óta, amióta e díszes állást betöltöd, a Ház nyugalmas munkálkodását nem érinthez vihar; a tanácskozások hullámai nyugodt mederben, rendszeresen folytak le. Pártvezérünk bigadt, körültekintő, minden részletre kiterjeszkedő előrelátó irányítása, minden tárgyat behatóan megvilágító és az egyesítő szempontokat lendülettel kiömborító ékeesszólása lehetővé tették, hogy elismulának a szenvedélyek, amelyek szirtjein a törvényhozói munkásság olykor hajótörést szenvedhet. (Élénk helyeslés és éljenzés.) De tanui vagyunk mindnyájan annak, hogy őt e működésében te is szakadatlanul támogatásban részesítettet: oly támogatásban, mely annál becsesebb, mert sohasem volt leltünő és amely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ezen idő alatt a Ház tagjai között fokozódjék a társadalmi összefogásnak az az érzése, amely a kötelesség tudatának is megbecsülhetetlen észlezője és a legbiztosabb övszere annak, hogy a meggyőződésnek harca el ne foglaljon a személyes érületek torzalkodásává. Az országgyűlés megbízatásának ideje ma-holnap lejár, mindamellett sok és fontos feladat vár reánk a hátralevő rövid hónapokban. Bizonyára ezek tekintetében is a legutolsó percig gondod lesz arra, hogy tárgyalásain ekonomiaja lehetőleg gyümölcsöző legyen és hogy ez országgyűléshez állandó alkotások emléke fűződhessék. Különbön itelni fog erre nézve is, még ez év folyamán, az ország, s akár megújítja a kötelesség teljesítését laklyait a régi kezében, akár újának nyújtja át, meg vagyunk győződve, hogy nagyjában ugyanazon pályá mentén, változatlan iránylyal fognak azok lobogni a magyar parlamentarizmus hagyományos szellemében, beragyogva azt az utat, amely minden szabad kockázatit, csak a hazát nem. (Élénk tetszés.) Es most, e biztosításunkkal együtt, fogadd üdvözlésünket, jókívánásainkat az új

esztendőre, hivatalos működésedre, mint magánéletedre. Rokonzásunk és változhatatlan barátságunk kíséri, mint eddig, örömeidben és megpróbáltatásaidban és mindegyikünk pályafutásának ez érzelmek állandó, becses emlékei lesznek. Isten áldása legyen ez új esztendőben rajtad és családodon. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Perzel Dezső, a képviselőház elnöke erre következőleg válaszolt:

Kedves barátom, mélyen t. képviselőársaim és barátaim! (Halljuk! Halljuk!) Fogadjatok megmelegedőbb köszönetem őszinte kifejezését szíves meglepetésként, de még inkább azon meleghangú üdvözlő szavakért, melyeket nevetekben az én igen tisztelt, kedves, régi barátom hoztam intézni szíves volt.

Ura egy esztendő múlt el a mindenség örök köhőjében. Ura fellalta Kronos isten egy gyermekét. De ezuttal az alkalom, amelyet ősrégi idő óta egy részét érzéseinek, jókívánataimnak kifejezésére, másrészt számadásának lezárására és a mérleg összeállítására használt fel az emberi társadalm, két szempontból különbözőbb érdeket nyer. (Halljuk! Halljuk!)

Ez a nap, mint két évszázad mesgyéje, visszapillantásra készít a leltűnt évszázadra. (Halljuk!) Leiki szemünk előtt elvonulnak e század történe. mének összes kimagasló eseményei: sok küzdelem, sok diésőség, de majdnem ugyanannyi szenvedés. Elmúlt sok fény, sok arny. Elvontunk sok diéső alkotás, de nem kevesebb pusztulást. Kebünk majd örömtől dagad, majd elhagol bánatában. De ha a szemle után elfogultatn emélvél, nyugodtan és lelkiismeretesen, mondhatnám, a jó kereskedő józanságával és pontosságával állituk össze a mérleget: tisztán áll előttünk az, hogy a nemzet e száz év aiant minden téren és minden tekintetben haladt (Igaz! Ugy van!) Ennek kemoly tudatában, ennek meggyőződésszerű áterzésével lép e nemzet, bár nem egy bajjal küzdve, bár nem egy sebből vérezve, de nem félve jövőjét és biza sa át erejében és fejlődésképpességében. — a huszadik századba. (Élénk tetszés és éljenzés.)

De márcszt ez az új esztendő a jelen országgyűlés ötödik és így utolsó esztende. Helyesen jegyezted meg, t. barátom, hogy a hátralevő rövid időben még sok és fontos feladat vár az országgyűlésre, vár mi reánk. De e részben is teljes megnyugvással tekinthetünk a jövő elé; mert az ország ügyeit mindnyájan bizalmából vezető kormány (Élénk éljenzés) kétségtelemül kelő időben fogja az országgyűlés elé terjeszteti a javaslatokat, az országgyűlés pedig a maga hazafiságában és bölcsességében meg vagyok róla győződve, ismét kelő időben fogja elintézni mindazt, amire az országnek ez idő szerint szüksége van. (Helyeslés.) És így, t. barátim, mindnyájan a haza iránti kötelesség teljesítésének édes és megnyugtató tudatával fogjuk választóinknak további szabad rendelkezésére bocsátani azt a mandátumot, amelyet ök ezen öt évre bizalommal teljesen tettek le kezünkbe.

A magam részéről csak a legnagyobb köszönettel emlékezhethem meg a mai napon is arról az óndadé támogatásról, arról a lekötelező, szívélyes fogadtatásról, amelylyel tisztelt barátaim elnöki működésemet mindenkor könnyűvé és kellemessé tenni igyekeztek (Élénk éljenzés.) Engedjétek meg, hogy arra a rövid időre is, amely a jelenlegi országgyűlésből még hátra van, kikérjem ezt a szíves készségteket. (Élénk éljenzés.) És ezzel egész országunknak, a köznek minél hasznosabb, minél ádásosabb üjszandót kívánva és minél boldogabb üjszandót kívánva, t. barátim, nektek is, úgy egyenleg, mint családok minden tagjának, engedjétek meg, hogy továbbra is szíves jóindulatotokba és barátságotokba ajánljam magam. (Meg-megülő lelkes éljenzés.)

Az üdvözlés után a képviselők még sokáig együtt maradtak a buffet mellett, amelyet az előzőkeny elnök részükre elhelyeztetett.

A délelött folyamán fogadta az elnök a Ház tisztviselőinek újvi üdvözlését is. Perzel Dezső megbotatott mondott köszönetet a maga, valamint az alelnökök, Tallán Béla és Daniel Gábor nevében és kitéjezte azt a reményeséget, hogy a képviselőház, hazafini érzésétől vezérelve, idejére el fogja intézni mindazokat a feladatokat, amelyek a ciklus lejártá előtt még reá várakoznak.

Francisci Henrik, mint a horvát országgyűlés alelnöke és gróf Erdődy István, mint a horvát nemzeti párt klubjának elnöke, az újv alkalmából szívelyes üdvözlő táviratot intézett a magyar képviselőház emökéhez. Perzel Dezső, a Ház elnöke, meleghangú üdvözlő távirattal válaszolt.

A Kossuth-párt újve.

A függetlenségi és 40 es párt tagjai ma délben újvi szerencsekívánataikkal a párt alelnökét, Győry Elekét keresték föl, minthogy Kossuth Ferenc elnök a külföldön tartózkodik. A párt nevében Barabás Béla üdvözlötte Győry Elekét.

Deszében a függetlenségi párt két feladatáról beszélt. Az egyik: a választások alkalmából jölvenni újra a küzdelem, a másik: leihvni az ország hitét arra, hogy az Auszriától szabadság hozza meg számára az anyagi boldogulást. Végül leihvja elviársait arra a fogadalomra, hogy nem ismernek nyugalmat mindaddig, míg ki nem küzdik a szabad és független Magyarországot.

Győry Elek hosszú és boldog életet kíván a párt tagjainak eszméiert való küzdelmeiben. Két század

határmesgyéjén állva, vissza kell tekinteni a múltra, magunk elé kell idézni a jelent és tekinetünk kell a jövőre. Ez buzdithatja a pártot fokozott kitartásra és erőfeszítésre. A jelen nagyon szomorú képet mutat, hisz az ipar, mezőgazdaság, kereskedelem válsággal küzd, a magyarok jelvénye cimere nyelve, a diplomáciából, a közös hadseregből száműzve, mindenüti szegénység nyomor, esziggedés, bizonytalanság. Oka ennek nem más, mint az addigi, különösen a leltűnt század legutolsó éveiben követett rossz politikának keserves gyümölcse. Lehetetlen, hogy ezt be ne lássák most azok is, akik eddig a múlt tanulságai előtt szemet hunytak. Lehetetlen, hogy a figyelem végre oda ne irányuljon, hogy el kell hagyni a kanyargó, tekervényes, opportunisztikus és a provizóriumok vergődéseig eljutott utat és valóban rá kell lépni az igazi szabadelvűségnek, az igazi népies és az igazi magyar nemzeti politikának egyenes útjára. Rá kell térni arra az útra, amely elvezetett a 4-5-iki vívmányokhoz és amelytől azóta olyannyira eltértünk. Aki komolyan akarja, hogy hazája abból a szomorú állapotból kikerüljön, annak szakítania kell minden kapkodással és minden olyan politikával, amely a 48-iki elvekket ellenkezik; annak fel kell ismernie, hogy micsoda liberalizmus az, amely hazájától akarja megtagadni éppen azt, amit mint egyén követel magának: a függetlenséget, a szabad mozgást és azt, hogy ő maga élvezze munkájának és szorgalmának gyümölcsét ne pedig idegenek. Aki komolyan akarja, hogy hazánk ebből a szomorú állapotból kivergődjék, annak fel kell ismernie, hogy nem vezetethet nemzeti nagyságra az a politika, amely bármely népies jelszavakkal, vagy a nép nevének hangoztatása mellett közjogi leköttöttségben, a szabad mozgásra békákat verve akar akár közzgazdasági, akár más sikereket elérni. Választások előtt állunk. A polgároknak kezébe fog adati, hogy döntsenek saját és hazájuk sorsa fölött. S ha akkor is akad valaki, vagy akadnak sokan, kik erre a kárhözatos politikára adák szavukat nem sorakoznak minél többen a függetlenség és a 48-as párt zászlaja alá, akkor még panaszra sem lesz joguk, akkor azoknak még sirni sem lesz szabad. Kitartásra és elveikért való lankadatlan küzdelemre buzdítja végül a párt tagjait. (Leikes éljenzés.)

A néppárt üjszandéje.

A néppárt újvi tisztelgése érdekes beszédváltásra adott alkalmat gróf Zichy János pártelnök és gróf Zichy Nándor pártvezér között. Az elnök a vezérhez intézett beszédben a pártot „hazafias keresztény pártunk” mondta, amely a függő kérdéseket „konzervatív alapon” akarja megoldani. Továbbá lesajnálta azokat az agráriusokat, akik különben helyes gazdasági törekvéseket a liberális párt romlott levegőjében akarják megvalósítani. S végül kövölte az egyházi politikai törvények eltörlését. — Ezután a vezér szözlött, kijelente, hogy a néppárt a keresztény magyar államért küzd, holott a szabadelvűség a felforgatást a republikanizmust, az antikeresztényiséget és az antimagyarságot jelenti. Egyébként pedig konstátálta a vezér, hogy soha a nép vallásos élete elevenebben nem buzdott, mint most, az egyházi politikai törvények életbelépése óta. Hogy ez be fog következni, azt mi liberálisok, mindig állitottuk azokal szemben, akik azt állitották, hogy ezek a törvények a vallásalanságot fogják terjeszteti. Aki pedig ezt állitották, azok a néppárt korifeusai. Ime, most kimondja maga Zichy Nándor, hogy az egyházi politikai reformok serkentő hatást gyakoroltak a hitéletre. De mért akarja hát a néppárt mégis eltörlöni ezeket a törvényeket?

A főváros újve.

A miniszterelnöknél a főváros részéről Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester és több bizottsági tag tisztelgett.

Márkus József főpolgármesternél és Halmos János polgármesternél a tisztvi főorvosi hivatal, a tüzoltóság és a vízvezetéki igazgatóság tisztikara küldöttségileg tisztelgett.

(Falk Miksa és választói.)

Ma déli 12 órakor tisztelgett Budapest főváros I. választókerületének küldöttsége Falk Miksánál, a kerület országgyűlési képviselőjénél. A küldöttségben részt vett Szell Ignác belügyi államtitkár is. A küldöttség nevében babaró dr. Schwartz Otó szép beszéddel üdvözlötte Falk Miksát, melyben többek között ezeket mondotta:

„Es ha a mai napon Te is bíról székelt ülsz éned felett és elmékedésre visszavonulsz abba a szentélybe, mely nagy lelkes és hatalmas agyad megnyilatkozásának műhelye, akkor engedj meg, hogy mi is Veled együtt bevonuljunk oda és engedj meg nekem, hogy lelkes tisztaságórol, jel-

lemed szilárdaságáról, hazafiságot szepitlenységéről én számolhassak be a Mindenhatóknak! Ami másnak akadály, az Neked előny volt: fiatal korban, gyenge szervezettel, tamasz nélküti, elhagyatottan álltál az élet viharai között, de miként a tölgy, mely az évek felé tör, ha a szélvihar megpíti szunnyadó gyökereit, a Te lelked is felmelegedett és erős jellemned még erősebb akarattal, megtalálta boldogulásának útját. A hirlap volt kenyérféreged gyermekkorodban, és amikor azt felolvastad másoknak, hogy állírték, hogy gyűjts magadnak kenyérré, bizonyára nem sejtetted, hogy valamikor mestere légy annak a nagy hatalomnak, melynek birodalmába sodort végzeted. Küszöböt nyomorban léptél át, bent a kétkezők szánalmas mosolya fogadott; anyad és tolad hatalma azonban csakhamar győzedelmeskedett és hódított, mert igazat mondom, mert bölcs volt az előrelátásban, igazságos követeléseiben és hazafias szellemében.

Ez az szavakban méltatta azután a szónok Falk államférfi nagy érdemeit, amelyeket mindenkor az önzettség igaz szó fegyverével szerzett és azokat a vonzó emberi tulajdonokat, amelyek ezintén hozzájárultak ahhoz, hogy biztosítsd neki választó kerülete változatlan ragaszkodását és hálaát.

Az élénk élénzessel kísért beszédre Falk Miksa meghatóan válaszolt:

Megköszöntö választóink ragaszkodását, aztán ráért a politikai helyzet tejtegetésére.

Kétféle reménynek adott — ugymond — tavaly kifejezést. Az egyik: a parlament béke állandóságát fog bizonyítani. Ez a reménye beteljesült, de nem teljesedett a másik, mert Ausztriában még ma is rendezetlen viszonyok vannak. Az osztrákokkal való viszonyunk ismeretese közben magasztalta Széll Kálmánt, aki egy hitűné, ideiglenes megoldást hozott létre, mely megóvja anyagi érdekeinket és alkotmányos jogainkat is. Majd érintette a mai válságos gazdasági helyzetet, amelynek oka szerinte is a délfrikai háború és a kínai bonyodalom, azonkívül a német túlspekuláció hatása, egy ugvnevezett krach, amelyen május 1873-ban volt. Ezeket az okokat mi nem vagyunk képesek elhárítani, de el kell hárítanunk azokat, amelyek elhárítása tőlünk függ, nevezetesen azt, hogy Ausztriában rendet csináljunk. Mert ez gától bennünket számos fontos kérdés megoldásában. Ilyen a tisztviselők fizetés-javítása. A legközelebbi időben a bécsi parlament összejött és akkor egy-két hónap alatt el fog dönti a kérdés, erre vagy amarra. Meg fogjuk tudni, vajon megcsinálhatjuk-e velük a békét, vagy ha ez nem lehetséges, akkor a közgazdasági különvándást. (Zajos tetszés.) De valami definitívumnak kell következnie, mert a mostani állapot nem tartható fenn. Minélgyt meglesz, minden érdeket arra fog törekdeni, hogy a tisztviselők fizetés-javítása napirendre tétessék és a napirendről megoldatlanul többé ne vélessék le. (Élénk tetszés.)

(Darányi Ignácnál.)

Budapest székesőváros II. kerületének népes küldöttsége tisztelgett ma délután, az újv alkalmából, a kerület országgyűlési képviselőjénél, Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, aki Del-Medico Agost üdvözlő beszédére válaszolva, meleg szavakban emlékezett meg arról a benső viszonyról, mely őt a kerülethez fűzi, amelyet immár két évtizede képvisel a törvényhozásban és negyedszázada a székesővárosi törvényhatóságban. Boldog házasságához hasonlította a viszonyt, mert az egész hosszú időn keresztül költe és választói között félreértés vagy egyenetlenség nem volt. Köszönetet mondott választóinak a baráti hű ragaszkodásért, amelyet mint legbecesebb kincsét fog megőrizni mindenkoron.

(A Belvárosban.)

A belvárosi polgári körben déli fél egykor voltak az újvi üdvözlések. Láng Lajos, a kör elnöke, megleghangu beszéddel üdvözlötte Podmaniczky Frigyes bárót, a belváros képviselőjét és a szabadelvűpárt vezérét, aki iljúságában jegyverrel a kezében szolgált a hazát és később a közpályán szerzett dicsőséget és becsületet.

Az áttámasztás alkalmából a szabadelvűpártnak egyetlen reménye és bizodalma, hogy Podmaniczky nevét irhassa zászlajára, mert ez az a jel, amelylyel bizonyára győzni fog. Ebben a hitben kíván egészséget, erőt, kitartást és boldogságot az ősz elnöknek.

Leikes taps és élénzés követte a beszédet, amelyre

Báró Podmaniczky Frigyes meghatóan válaszolt:

Múltjára visszatekintve azt mondja, hogy anyjától tanulta élete vezérelvét, melyet mindig követett s ez az, hogy a művelt embernek minden körülmények közt teljesítenie kell kötelességét. Önzetlennel mondhatja, hogy ő egész életében megtette kötelességét s örömmel tapasztalta, hogy munkásságát mindig meg is becsülték. Ami a képviselőválasztást illeti, ő már korhatádnak tartotta magát arra, hogy oly fényes kerületet képviseljen, mint a Belváros, de mivel látja, hogy a párt oly elnéző és a jószándékot is megbecsüli, ünnepélyesen kijelenti, hogy leguagyobb dicsőségének tartja, ha az országnak első kerületét még egyszer képviselheti.

Percekig tartó taps és élénzés követte e szavakat. Ezután Heinrich Alajos alelnök lendületes szép beszéddel üdvözlötte Láng Lajos elnököt, a szabadelvűség ügyének egyik legkiválóbb bajnokát, akinek neve, tekintélye és lelkes közreműködése egymagá-

ban is biztosítja a belvárosban a szabadelvű párt diadalát. Láng Lajos az üdvözlésre csak ezzel jelelt: Éljen báró Podmaniczky Frigyes, a belváros képviselője! A jelen voltak zajos élénzése közben a tisztelgés véget ért.

A Belvárosi szabadelvű Demokrata-kör ma délben üdvözlötte az újv alkalmából üszelnökét, dr. Wekerle Sándort és elnökségét a Nemzeti szállóban levő helyiségében. Szivák Imre, a kör elnöke üdvözlötte dr. Wekerle Sándort. Előljárójában a demokráciáról beszélt és arra sarkalt, hogy ennek a célnak érdekében munkálkodni kell teljes erőből. A nemzet fölvirágzását csakis a demokratizmustól várhatja. Ideális tartalmat kell a politikai törekvésekbe tenni és ezeknek a törekvéseknek már a legközelebbi választásoknál is nyomuk lesz.

Dr. Wekerle Sándor válaszában annak az óhajának adott kifejezést, hogy a demokrácia mindjobbban megvalósuljon. Nem képzél demokráciát szabadság nélkül és szabadságot szabadelvűség nélkül.

Nemcsak hazánkban, hanem egész Európában, még ott is, ahol az államforma köztársasági, a háladás újabb eszméivel szemben zökkenések és visszacsúszások kíséretnek. Kétszeresen szükséges tehát a demokrácia. Igaz politikát csak az követhet, aki ezt teljes erejével bevési a küzdelembe. Életében mindig elveket törekedett megvalósítani. Egész lelkét arra tette, hogy győzzön és ha bukik is, akkor is híve marad az eszmének. A nagy elvek nevében közzönetet mond, hogy a kör ezek támogatására tömörült. Azt a tanácsot adja: állítsd föl az elvet tisztán. Ne engedjék, hogy egyes párt lefogalja azokat. Igyekszünk a demokráciát megvalósítani és ne csak hangoztassuk azt. Boldog új esztendőt kíván a tagoknak. (Leikes szünni nem akaró élénzés.)

Saceláry Mihály, a kör ügyvezető elnöke beszélt ezután, a kör célját fejtegetvén. Az az ideálja a körnek, hogy ez a haza minden ízben legyen magyar. A fővárosi közéletéről is beszélt és a polgárságot szervezkedésre hívja föl a regenerálás nagy művére és a városi klikkek megtörsére, amelyek a városi tyagságot monopolizálják. A kör tagjait üdvözlö az elnökséggel egyetemben. Agoston József képviselő a kört munkálkodásra serkenti, Fejérváry Frigyes pedig Saceláry Minályt üdvözlö, mint a kör életét elemét.

(A Terézvárosban.)

A terézvárosi szabadelvű párti választóknak 150 tagból álló küldöttsége Pucher József pártelnök vezetés alatt üdvözlötte Radocza Jánost, a kerület képviselőjét. Pucher József tetszéssel fogadott beszédére válaszolva Radocza János megköszönte a jókívánásokat, aztán áttért a politikai helyzetre.

Hosszabban méltatta a hatvanhetes alapon álló pártok egyesítésének nagy fontosságát, majd kijelentette, hogy ítéleten bizalommal viseltetik a miniszterelnök iránt, kinek tiszta hazafisága, igaz szabadelvűsége, nagy tudása és államférfiúi bölcsesége átérzi a nemzet szükségleteit, bajait. Az ő hazafias, táradhatatlan munkásságával szilárdítani fogja viszonyainkat és az Ausztriával szemben megoldandó kérdéseknél, mint eddig a jövőben is erős kézzel fogja megvédeni az ország igazait és jogos érdekeit. Kéri, hogy a választó polgárok a szabadelvűség zászlaja körül tömörüljenek és a kormányának az ország érdekében kifejtett és kifejtendő munkásságára az ég áldását kerve, a hazának és választóinak boldog újvetet kíván.

A beszéd után felhangzott lelkes élénzés lecsillapultával, Tenczer Pál tetszéssel fogadott beszédben biztosította a képviselőt a választó polgárok bizalmáról. A küldöttség ezután a terézvárosi szabadelvű-párt elnökét, Pucher Józsefet üdvözlötte.

(A Józsefvárosban.)

A józsefvárosi szabadelvűpárti választók impozáns számban jelentek meg a józsefvárosi körben ahol Császáz Jenő pártelnök körül gyülekeztek a körtagok. Dr. Hainiss Géza tolmácsolta Császáz Jenő elnöknek a kerületi szabadelvű párt érzelmet, mire Császáz megköszönte a bizalmat s öszertárasra buzdította a párt tagjait. A körtagok ezután botái Hütös József kir. tanácsos vezetés alatt Berzeviczy Albertnek, a kerület országos képviselőjének lakására vonultak. Császáz Jenő pártelnök üdvözlötte a kerület képviselőjét szép beszédben.

Berzeviczy Albert megköszönte a megtiszteltetést, jelezte, hogy a végéhez közeledő országgyűlés működéséről választóink tüzetesen be fog számolni és azért ezt a családiasá vált üdvözlést nem akarja hosszabb politikai fejtegetéssel összekötöni.

De hangsúlyozza ő is a közgazdasági állapotoknak azokat a bajait, amelyekre az előtte szót raktak és amelyek alatt éppen a főváros sokat szenved. Elvárja a törvényhozástól és a kormánytól, hogy e bajok orvoslására minden lehetőt megtegyen és ezt szorgalmazni kötelességének ismerje. De viszont méltányos megítélést kér a törvényhozástól a kormány részére is. Mert e bajok gyökere nagyrészt hatalmi körünkön kívül eső általános európai viszonyoknak rejtőzik és meri a kormány magát jöakaratu működésében gyakran a közvélemény oly áramlataival talajja szemben, amelynek tulzó és rövidlátó követeléséitől elzárkózni ugyan lehet, de aig hiszi, hogy változás esetében egy máskormányzat az áramlataitól elragadtatná magát. Ezért mindazok az érdekek, amelyek a közgazdasági ténye-

zők harmonikus fejlődéséhez és az osztályok egyensúlyozásához fűződnek, megkívánják, hogy ezt a kormányt odadással támogassuk. Erre ő is el van határozva. Kijelenti, hogy nem képzelhet magára nézve megítéselbb mandátumot, mint azt, amelyet a Józsefváros bizalma nyújtana továbbra neki. Végül ajánlja magát választóinak barátságos jóindulatába.

Leikes élénzessel bucsuztak el a választók szerett képviselőjüktől.

Tisztelgés a főkapitánynál.

A fővárosi államrendőrség tisztikara ez idén is testületileg tisztelgett Rudnay Béla főkapitánynál. A tisztikart Pekáry József főkapitány-helyettes vezette a főkapitány fogadó termébe és szép beszédére Rudnay Béla főkapitány a következőket mondotta:

Köszönetét jelezte ki a tisztviselők kitűnő figyelemért és aztán figyelemükbe ajánlotta kötelességüket a közönséggel szemben:

A rendőrség tisztviselői és alkalmazottai a törvényi intencióknak s a közérdeknek csak úgy fogynak megfelelni, ha azoknak a jogait, akik velünk a közzolgálati viszonyból kifolyólag érintkezésbe lépnek — mindenkor tisztelik s személieket, jogait a törvény elionere soha sem sértik, csakis akkor lépnek föl, ha a törvény erre jogot, sőt kötelességet ad. Ha igr fogják föl hivatalukat, ha igy teljesítik a törvény által előírt kötelességüket, akkor nemcsak az alkotmányos munkatizteletremítő és a törvény által kötelezőleg kimondott megbecsülésével fognak találkozni, hanem ezen megbecsülés a polgárok részéről benső és őszinte lesz.

Rendőri beavatkozás ott kezdődik, hol a közérdek sérelmet szenved. Ezentul nincs rendőri beavatkozási jog, amúbar lehet magánpanaszosok törvényes panaszai alapján. Ha ily panasz nincs, csak a közérdek adja meg a rendőri beavatkozásra a jogot.

A főkapitányi helyettes feleltette a mult év mérlegét. Igaza van, hogy ez a mérleg reánk nézve kedvező volt. Örömmel kell konstatálni, hogy minőség dolgában feladatunk reánk nézve nem voltak oly terhesek, hogy meg ne tudtunk volna azoknak felelni. A minőség dolgában igenis helyt állottunk, megfeleltünk, minden téren az új bünyvdi pórrendtartás követelményeinek ismét csak ott állunk, hogy személyszaportással tudunk megfelelni feladatainknak. Aztán beszélt a rendőrségi reformokról. A kinágsai eljárás terén, reméli, rövid idő alatt meglesz a rég kívánt egyszerűsítés, s akkor nem lesz annyira lekötve a tisztviselői kar.

Végül beszélt a tisztviselők személyes érdekeiről. Ebből a cöből sokkal helyesebb volna szerencsés reformokkal egyszerűsíteni az igazgatási eljárást, hogy ne kelljen személyszaportásra ujjb kötségeket kötni. Sokkal jobb volna ezeket a kötségeket is a tisztviselők helyzetének javítására fordítani. (Leikes élénzés.)

A detektívtestület Jeszenszky Gellért főfelügyelő vezetésével tisztelgett dr. Ruttner Sándor főfelügyelőnél, aki szép beszédben köszönte meg a megemlékezést.

A rendőrfelügyelői kar Lickl főfelügyelő vezetésével tisztelgett Bornemiza Boldizsár főparancsnoknál, tolmácsolva jókívánatait az új év alkalmából.

Pestvármegye újeve.

Pestmegye központi tisztikara Beniczky La os alispán vezetésével mellett üdvözlötte Beniczky Ferenc főispánt. Az alispán a beszédében reflektált arra, hogy az idén a nyáron lesznek az országgyűlési képviselőválasztások s decemberben következnek be a vármegyei tisztújítás. Örömeinek adott kifejezést az alispán, hogy a választásokat Pestmegyében olyan közzisztletben és szeretetben álló létrú fogja ellenőrizni, mint amilyen Beniczky Ferenc főispán. Épp ezért reméli mindenki, hogy Pestmegyében a választások pártatlanul, a vélemények és meggyőződéses teljes tisztletben tartásával fognak megtörténni. A főispán kijelentette a válaszában, hogy az alispán helyesen tolmácsolta azokat a kívánalmakat, amelyeket minden választó polgár méltán osatol a legszebb polgári jogok művelésének alkalmához; ami pedig az ő magartását illeti, biztosítja a küldöttséget, hogy az teljesen korrekt lesz. A küldöttség zajos élénzessel fogadta a főispán választást. — Később Beniczky Lajos alispánhoz ment a küldöttség, ahol az üdvözlő beszédet Fazekas Gusztáv főjegyző mondotta. A főjegyző feleltette, hogy az utóbbi időben többször kelt a hire annak, hogy Beniczky Lajos alispánt idegen vármegyébe akarják kinevezni főispánnak. Hiszi, sőt meg van győződve, hogy a kormány körében, valamint az érdeklét idegen vármegyékben is örömmel vennék, ha az alispán elválnál a főispáni díszes állást, de arról meg íőltétlenül biztosítja, nemcsak a saját, hanem az egész vármegye közönsége nevében, hogy bárhová is menne sehol olyan osztatlan szeretetben nem részesülhetne mint Pest vármegyében. Kéri azért, hogy csak maradjon meg továbbra is Pestvármegye tisztelt és szeretett alispánja. A hosszantartó, lelkes élénzéssel fogadott beszéd után, a küldöttség Dalnady Győző árvaszéki elnököt látogatta meg s nála Lángos Kálmán mondta az üdvözlő beszédet.

A bíróságok ujéve.

A királyi Kuriaán Szabó Miklós elnökél és Czorda Bődög alelnökél az újév alkalmából külön-külön jelentek meg a kuriai bírák, a segédhivatalok és a koronaügyészség tagjai, hogy kifejezzék szerencsekívánataikat.

A királyi ülőtáblán sem volt az újévi üdvözlésnek hivatalos jellege. A betegen fekvő *Vértessy* Sándor elnöknek egy körözött íven lejezték ki az összes táblai bírák jókívánataikat. *Sarkány* József alelnökénél egyenként tisztelegtek a bírák, a főügyészség tagjai és a segédhivatali személyzet.

A főügyészségen a főügyész-helyettesek nevében *Fittler* Balint üdvözölte *Szekely* Ferenc főügyészt, utánuk jött a budapesti és pestvidéki ügyészség testületileg, melynek nevében *Geguss* Gusztáv főügyész-helyettes intézett beszédet a főügyészhez, aki meleg szavakkal köszönte meg a jókívánatokat.

A koronaügyésznél, *Hammersberg* Jenőnél megjelentek *Katona* Béla és *Szerényi* Kálmán koronaügyész-helyettesek, *Szekely* Ferenc főügyész, *Vargha* Ferenc, *Fittler* Balint és *Böhm* Alajos főügyész-helyettesek, továbbá *Geguss* Gusztáv vezetés alatt a budapesti- és *Halász* Lajos vezetés alatt a pestvidéki ügyészség, testületileg. A tisztelegők hivatalos jellege nem volt.

A budapesti polgári törvényszék bírái dr. *Apathy* Péter táblai bíró vezetés alatt testületileg tisztelegtek *Horváth* Ferenc elnökénél.

A kereskedelmi és váltótörvényszék bírái szintén testületileg lejezték ki újévi jókívánataikat *Nagy* Odón elnökénél.

A büntető törvényszéken elmaradt az újévi üdvözlés, mert *Zsitvay* Leó elnök nem jelent meg a hivatalban. *Zsitvay* a vezetés alatti törvényszék bíráit a január 3-iki plenaris ülésben fogja üdvözölni.

A budapesti királyi ügyészség tagjai dr. *Sölley* Barnabás ügyész vezetés alatt tisztelegtek dr. *Geguss* főügyész helyettesénél. Dr. *Sölley* üdvözlő beszédére *Geguss* meghatóan köszönte meg az ügyészi kar jókívánatait.

A bírák járásbíróság bíráit dr. *Wiener* Sándor járásbíró vezette dr. *Haupt* Albert táblai bíró, a járásbíróság vezetője elő.

A pestvidéki törvényszék bíráit *Rónay* Kamill táblai bíró helyettes elnök vezette a törvényszék elnökéhez *Seyfried* Józsefhez, kit meleg érzéssel áthatót beszédében üdvözölt. Az elnök szívesen válaszban köszönte meg a törvényszék bírói karjának a szerencsekívánatait. A jegyzői kart *Szabó* László vezette, mint legidősebb jegyző az elnök elő. A pestvidéki kir. ügyészség alügyészeit *Horváth* János alügyész vezette az ügyészség vezetőjéhez, *Halász* Lajoshoz.

Üdvözlő kereskedők.

Az országos kereskedelmi és iparosarnok tagjai ma nagy számban jelentek meg alelnökük, *Sándor* Pál üdvözlésére. *Neuschloss* Odón tisztelettel fogadott üdvözlő beszédére *Sándor* Pál hosszabb beszédében válaszolt. A közjogi problémák háttérbe szorításának és a gazdasági szervezkedésnek szükségességét hangsúlyozta az agrarizmus egyoldalú túlzásai ellen való védekezés végett. Leikes átjénzés hangzott föl a beszéd után. Délután az országos kereskedelmi és iparosarnok küldöttsége *Sándor* Pál vezetés alatt *Mailekovich* Sándornál, a csarnok elnökénél tisztelegtek.

A Magyarországi Kereskedelmi Utasok Egyesülete az új esztendő a kalmából ma délután három órakor testületileg üdvözölte elnökségét. *Beer* Béla igazgatósági tag meleg szavakkal biztosította az elnökséget az egyesület ragaszkodásáról és hálás elismeréséről, mire az elnökség nevében *Auer* Róbert elnök komoly szavakkal utalt arra a nehéz munkára, amelyet a sanyaru gazdasági viszonyok között az egyesület presztizsének megővése és az elert eredmények konzerválása rótt a vezetőség vállára. De az egyesület megálta helyét mert komolyan dolgozott és kalandos tervekbe nem bocsátkozott. Majd *Beck* Géza alelnök izte tovább az elnök gondolatát, utalt arra, hogy a kereskedelmi utazók nem zárkoztak el a főnökök érdekei elől és így bizalommal várhatják a főnökök támogatását, ha majd a kereskedelmi alkalmasságok jogviszonyainak szabályozása kerül napirendre. Végül még *Kunits* Arthur alelnök is megköszönte az egyesület jókívánatait s az újévi tisztelegés az elnökség leikes átjénzésével végződött.

BELFÖLD.

A szabadelvű pártkörből. A szabadelvű pártkörben ma este igen élénk diskusszió folyt az újévi beszédek körül. Leginkább *Falk* Miksa üdvözlő beszéde volt az, amely mindenféle kommentarra adott alkalmat. A beszédnek az esti lapokban megjelent szövege már némiképp megnyugtató hatással volt. Akik *Falk* politikai gondolkodását alaposan ismerik, erősen hangsúlyozták, hogy a párt együttérzését, harmóniáját, teljes egybeforrottságát ennek a beszédnek egyes kifogásolt passzusai legkevésbé sem akarthatták érinteni, s hogy a beszédben előforduló francia idézetnek nemesak nem volt sértő célzata a volt nemzeti pártra nézve, hanem ezzel is éppen azt akarta kifejezésre juttatni, hogy teljes nyíltsággal, minden feszélyezettség nélkül lehet beszélni a párt múltjáról is, a nélkül, hogy

bármely félreértéstől kellene tartani. Ami pedig az általa aposztrofált régi gárdát illeti, épp ennek nagy számban megjelent tagjai utasítottak vissza a leghangosabban minden olyan felfogást, amely a volt nemzeti pártiakra nézve bántó lehet. Hivatkoztak egyebek közt, és pedig teljes joggal, *Pulszky* Ágostonnak, a régi gárda egyik kiváló képviselőjének a Ház elnökéhez intézett beszédére, amely melegen és lelkesen emlékezett meg az utóbbi két esztendő fejleményeiről és azokról a tényezőkről, amelyeknek ezekben részük volt. A magyarázatok és felvilágosítások eloszlattak minden félreértést és konstatáltatván, hogy *Falk* Miksa beszédéből teljesen hiányzott a bántó szándék, eltűnt a pillanatnyi kedvetlenség is. A pártkör ma esti hangulata kétségtelenné teszi, hogy az egész csak muló incidens volt, amely következmények nélkül fog elenyészni.

Ingyenes balesetbiztosítás.

A mai szociológiának egyik legérdekesebb problémája az, amelyet a *Budapesti Napló* legalább részben meg akar oldani, amidőn előfizetőit, kivétel nélkül valamennyit, baleset ellen biztosítja. A nagy európai államok szűkebb vagy tágabb keretben, de kötelezővé tették a baleset következményei ellen való biztosítást. Nagyszerű vívmánya ez a modern humanizmusnak s áldást hozó, könnyező eszközök sok olyan családnak, amely az anyagi romlás martaléka lenne ez intézmény nélkül. Amit nagy, modern államok csak hosszas küzdelmek után tudtak elérni, azt a *Budapesti Napló* egymaga adja meg ama köztársaság népének, amelyet előfizetői alkotnak meg. Mi a baleset ellen való biztosítás intézményét előfizetőink körében minden áldozatok és anyagi hozzájárulásuk nélkül honosítjuk meg.

A *Budapesti Napló* minden előfizetője előfizetése tartamára baleset ellen biztosítva van. Ezért a balesetbiztosításért semmi külön díjazás nem jár, mert pusztán az által, hogy valaki előfizet a *Budapesti Napló*-ra, már biztosítva van. A *Budapesti Napló* a *Mannheimi* Biztosító Társaság budapesti képviselőisége által úgy azokat, akiknek régi előfizetőségük január elsején túl terjed, mint azokat, akik január elseje után lépnek előfizetőink sorába, baleset ellen biztosítja.

A biztosítás oly sérülések következményeire vonatkozik, melyek akárhol, tehát az utcán, lakásban, vasuton, kocsin vagy munka közben érik a *Budapesti Napló* előfizetőjét. A teljes munkaképtelenség vagy halált okozó sérülések esetére a biztosított fél

kétezer koronát

kap.

Ha baleset következik be valamely előfizetőnél, h iradást kérünk azonnal, esetleg távirati uton is. A baleset mérvének megálapítása után a biztosítási összeget vagy annak megfelelő részét a társulat haladéktalanul megküldi.

Azt, hogy valaki csakugyan előfizetője a *Budapesti Napló*-nak, természetesen Budapesten nyugtával, vidéken postai feladóvevénnyel kell igazolni. Azt tanácsoljuk tehát, hogy tisztelt előfizetőink az előfizetés megújítása, illetőleg az új előfizetés megkezdése alkalmával Budapesten a nyugtát, vidéken a postai feladóvevényt megőrizvén, mindenkor az utolsó nyugtát, illetőleg vevényt tűzők gombostűvel egyszerűen a kötvényre. Cél szerű az is, hogy mihelyt a kötvényt kézhez kapják előfizetőink, legott írják be sajátkezűleg az erre szentelt rovatba nevüket és a kötvényt így kitöltve őrizzék meg.

A biztosítási kötvényt azok is megkapják, akik a *Budapesti Napló*-ra nem a kiadóhivatal címén, hanem vidéki elárúsítóinknál fizettek elő.

Azoknál az olvasóinknál, akik vidéki elárúsítóknál fizetnek elő, a kiadóhivatal bekívánandó nyugtája pótolja a feladóvevényt és szolgál baleset alkalmával az előfizetés fennállásának igazolásul. Ez okon úgy intézkedünk, hogy vidéki elárúsítóink a közvetlen náruk előfizetők neveit ezental vellünk késedelem nélkül közöljék.

A biztosítás ideje január elsejének déli tízenkét órával kezdődött s minden pronumeránsunk biztosítva van mindaddig, amíg a *Budapesti Napló* előfizetője marad.

Ujjonnan belépő előfizetőinknek: haladéktalanul megküldjük a *Budapesti Napló* díszes nap-tárat.

HIREK.

Budapest, január 1.

— **BUDAPESTI NAPLO.** December 31-én új előfizetés nyílt a *Budapesti Napló*-ra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Az udvar ujéve.** A Bécsben lakó főhercegek ma délelőtt mind tisztelegtek ő felségénél, hogy átadják újévi szerencsekívánataikat. Délután ő felségénél családi ebéd volt, amelyen valamennyi főherceg és főhercegnő megjelent.

— **Frigyes főherceg Madridban.** Bécsből táviratozzák: *Frigyes* főherceg *Mária Krisztina* és *Mária Antónia* főhercegnőkkel legközelebb nővére, a spanyol régens-királynő látogatására Madridba utazik, ahol anyja, *Ervzsébet* főhercegnő néhány hét óta időzik. *Isabella* főhercegnő később szintén Madridba utazik, ahonnan a főhercegi család azután hosszabb tartózkodásra Cannesba megy.

— **A herceggímás üdvözlése.** *Vaszary* Kólos bíboros herceggímásnál ma igen sokan tisztelegtek, hogy az új év alkalmából szerencsekívánataikat tolmácsolják. A püspöki kar tagjai kivétel nélkül táviratilag üdvözölték az egyháznagyot. Dr. *Kohl* Medárd püspök Rómából táviratozott. Már tegnap ott járt a *Központi papnevelő intézet* előjárósága testületileg, *Várossy* Gyula kormányzó és *Kriszán* Mihály pápai kamarás igazgató vezetésével. Ott járt a hitudományi kar testületileg *Breznay* Béla dékán vezetés alatt. Üdvözléseiket lejezték ki továbbá *Wlassics* Gyula és *Darányi* Ignác miniszterek, — a többi miniszterek névjegyeiket adták le, — *Peresz* Dezső, a képviselőház elnöke, *Wekerle* Sándor, a közigazgatósági bíróság elnöke, *Skalay* Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, *Forster* Gyula, *Némethy* Péter kuriai bíró, *Márkus* József főpolgármester, *Rudnay* Béla főkapitány, *Vároay* Árpád apát, miniszteri osztálytanácsos stb. Az udvari papság tegnap érkezett Esztergomból, ugyancsak az uradalmi tisztikar. Az esztergomi főkapitány felirattalag üdvözölte a herceggímást. A kerületi papság is testületileg tisztelegte. A pannonhalmi bencésrend tagjai meleg hangu táviratot küldtek a gimásnak. A herceggímás gyöngékedése miatt az üdvözléseket *Walter* Gyula irdogazgató vette át.

— **Cimadományozás.** A király *Horváth* Sándor főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsos, dr. *Papp-Ragány* István miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári és dr. *Kócs* Mihály miniszteri fogalmazónak a miniszteri segédtitkári címet adományozta.

— **A beteg weimari nagyherceg.** A weimari nagyherceg állapotáról, mint egy táviratunk jelenti, ma reggel 8 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: A tegnapi nap folyamán a beteg láza határozottan csökkent. Hőmérséklete este 38, ma reggel 37-6 fok volt. A gyöngésgéji roham nem ismétlődött. A lélegzetvétel száma ma este 34 volt. Napközben kedvezőbb volt a beteg állapota. Későn este ismét növekedett kissé a láz. Két óráttól kezdve a beteg nyugodtan aludt és nem köhögött többé. Táplálkozása jó.

— **Kitüntetés.** A király *Lipthay* Kornél budapesti ítőtáblai bírónak saját kérésére lett nyugalmaztatása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismeréséül a harmadosztályú vaskoronarendet, *Tankó* József borbérei evangélikus reioratus lelkesnek az egyház és közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **A felgyógyult cár.** Mint *Pétervárról* jelentik, a betegségből felépült cár február 2-án tér vissza *Livadiából* *Pétervárra* és onnan valószínűleg *Mentonba* utazik üdülésre.

— **Margit királyné Umberto sirjánál.** *Rómából* jelentik, hogy *Margit* királyné tegnap *Guicciotti* márkai, grófi *Santassia* és *Villamarina* márkínó kíséretében a Pantheonhoz hajtatott és misét mondatott *Umberto* király lelküdvéért. A királyné az egész mise alatt *Umberto* sirára borulva imádkozott és keservesen sirt.

— **Bécsben letartóztatott magyar sikkasztó.** A budapesti királyi ügyészség megkeresése ma Bécsben letartóztatott *Risa* vaskereskedő segéd — aki Kassáról megszökött s egy budapesti cédget hólezer koronával károsított meg. A sikkasztót átadták az országos törvényszéknek.

Schlauch bíboros az új századról. Nagyvárdi levelezőnk jelenti: dr. Schlauch Lőrinc bíboros-püspök palotájában megtörténtek az újévi tisztelgések, amelyek során a bíboros hosszabb s érdekes beszédet mondott az új századról. A káptalan és a papság tisztelgő deputáció át Winkler József nagyprépost vezette Schlauch bíboros elé. A nagyprépost megemlékezett az egyház küzdelmeiről a letűnt században, melynek legsajnálatosabb eseményét a pápai szék birtokának elvesztésének látja. Valóságos csodája volt a század végének, hogy a közönyösség korában a hívek áldozatkészsége oly fokra emelkedett a pápai trón iránt hogy az a világegyház ősi alkotásait és modern intézményeit egyaránt föntarthatja. Schlauch Lőrinc bíboros a beszédre válaszul hangsúlyozta, hogy sajtóságot, vesztélyekkel teljes időket élnek.

Az eszmék világában, a társadalmi életben zavar uralkodik: az emberek keresnek valamit, de azt sem tudják mit; vallásban, politikában elvesztették az irányítást. Nyavágunk a Nirvánában, melybe őket a materializmus imádása hajtotta. Elvesztették hitüket minden iránt, még önmaguk iránt is. A kétség-szerű rombolásokat végzi a lelkekben. Ez a uzenklencid század végének szignatúrája. Kérdi: Más lesz-e a XX. században? Bizunk Istemben, — ugymond — hogy más lesz. Az egyház szervezete isteni alapon nyugszik és emberileg tekintve is oly szilárd, hogy kétezer év ostomai sem bonthatják meg. *Sen az egyfelől sem a többfelől politikai hatalom, sem a korruptio intra et extra muros nem tudta megsemmisíteni.* Egyházunk feje szaklán ül, melyen a ciklopszok leggyere megfomponnak. Brevizük, hogy élünk, mert feünk el. Isteni erő közt hozzá és egymáshoz is bennünket. Együtt képezük Istent nagy szellemi és erkölcsi országát a földön, melyben nincs halál. Beszédét így jelezte be: Ezért bizalommal nézünk a XX. század elé. Jézus velünk van a hajóban. Lesznek viharok, mint voltak *de nem fogunk elmerülni.* Megteszük kötelességünket; magunk és híveink lelki járat gondozzuk. A szeretet fog vezetni mindenben, mert a szeretet is szeretetet arat és a szeretetben van a biztos győzelem.

A bíboros beszéde mély hatást tett a jelen-vollakra.

A hősök emlékének. 1849. április 22-ikén Munkács mellett, a podhoringi határban, egy kisebb-szerű ütközet folyt le a Galiciából betört osztrák hadak ellen. A csata a magyarok fényes győzelmével végződött. Ennek az ütközetnek a szimbolyán a munkács és beregmezei társadalom 1901. április 22-ikén díszes emlékoszlopot állít a hősök emlékének. E célra már 2000 korona van egyűtt. Az emlékműtervet Bernouts Gusztáv városi mérnök tervezte.

Rocheffort terve. Országos gondjai közegette különös terv foglalkoztatja Rocheffort-t, minden francia kormány rettegését ellenséget. Ez tiz-tizenkét ezer főnyi önkéntes csapatot akar szervezni a művelt föld különböző részei közt a boerek érdekében. Egy újságírónak el is mondott egyet-mást merész tervéről. Szerinte a még barcoló boerek tiz-tizenkét ezer főnyi elszánt önkéntes csapattal kiűzhetnék az angolokat Transvaalból s feláthatlan időkre biztosíthatnák a két boer-állás függetlenségét. Az önkéntes csapat költségeit Rocheffort 20 millió frankban számította ki és reméli, hogy ezt az összeget a nemzetközi sajtó segítségével igen könnyen előteremtheti. A mozgalom élére három elismert népbáratot, gróf Tolstoj Leót, Kossuth Ferencet, a nagy Kossuth fiait és Bryant, az amerikai demokraták vezérét akarja megnevezni Rocheffort. A központi bizottság semleges területen, a terv szerint a svájci Luganóban székelne; svájci bankban helyeznék el a befolyó segélyeket is, amelyen fegyvereket és egyéb felszereléseket vásárolnának. Az önkénteseket különböző országok kiszolgált katonáiból toboroznák; Rocheffort főképp a franciákra, oroszokra, németekre, osztrákokra és magyarokra számít. Rocheffort feltétlenül bízik abban, hogy a szükséges tiz-tizenkét ezer önkéntes és a huszmillió frankot megszerzi. Az önkénteseket előbb fegyvertelenül Madakaszkárra, amely francia birtok, szállítanák. Ezeket, miután egyszerű telepecsnek adják ki magukat, utjukban nem lehet megakadályozni. A fegyvereket kisebb szállítmányokban akarja egy alkalmas ponton Dél-Afrika csempészni.

Élő múzeum. Érdekes és nagyjelentőségű javaslatot nyújtott át Hevesi József író-társunk *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternek. A történelmi múzeumnak egy *élő múzeum*-mal való kibővítéséről van szó. *Élő múzeum* alatt kinematográfiai (mozgó) fénykép-felvételek és fonográf-felvételek értendők. Festmények és szobrok többnyire csak idealizálják örökítik meg a történelmi jeleneteket a haza jeleit. A modern technika zseniális találmányai segítségével azonban ma már úgy örökíthetjük meg a történelmi nevezetességű eseményeket, jeleneteket amint azok a valóságban megtörténtek. A trónbeszéd érdekes jelenetét pl. a késő utókor a maga teljes színpompájával valóságban láthatja majd; minden mozdult a nagy csoportok minden alakja meg lesz örökítve a kinematográfia által, a fonográf segítségével pedig nagy embereink hangja adatik át az utókorra. „Mit

adnánk érte — írja Hevesi — ha ma például magunk előtt láthatnók március 15-ének nagy jelenetét, amint Petőfi elszavalja a *Talpra magyar!* Vagy azt a jelenetét, mikor Kossuth leborul a nemzet nagysága előtt? Milyen kegyeletesen örizzék *Rákóczy, Széchenyi, Petőfi, Kossuth* hangját, vagy feledhetetlen Erzsébet királynéknak zengetes magyar beszédét. Ezek volnának az igazi, az élő ereklye. Sajnos, ezek ma már nem pótolhatók. De gondoskodnunk kell már most a jövőről és megőrizni a jövő számára azt, amit a jelenből lehet. — Hevesi szerint a mozgó fényképeket ma már oly tökéletesen lehet előállítani, hogy terve kivételét e tekintetben semmi nem akadályozza. Szerinte csak rövid idő kérdése, hogy az *élő múzeum* intézményét valamennyi ország létesítse. A kezdeményezés dicsősége azonban Magyarországra volna, ha a XX. század történetét már eleve láthatná maga előtt az utókor. *Wlassics* miniszter a tervet igen rokonszenvesen fogadta.

Szilveszter-est. A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete sikerült Szilveszter-estével zárta be az elmúlt esztendő. Nagy tórságos gyűjtő össze s vas-óra után hangversennyel, táncal, tombolajátékkal szórakozott. Ponton éjfélok *Kabos* Ede iktatár felkésztötte az új esztendőt s a tórságos lelkesedéssel fogadta azt az ideát hogy a *hölgyválasz* helyébe az idej táncmulatságokon *kenyérlátás* kerüljön, melynél a tórságosokért férfiak a szűkölködők javára mérsékelt kenyérlátást fizessenek. Az így összegyűjtött pénzeket a kenyérszító intézetnek fogják juttatni. A tórságos hajnalig maradt egyűtt.

Az új királyi palota. A téli időben is élénken folyik a munka az épülő királyi palotán. A közműves munka már teljesen befejeződött; a középtraktus hosszú oszloposozatát is felállították már s a tetejében most emelik a kupolát, melynek kész vas-váza már jelzi milyen magas lesz a királyi palota. A kupolát bronzszerű bádoggal fogják befedni a tavasszal, a szegélyzeit pedig bearanyozzák. A jövő nyáron ez a munka is elkészül s akkor már látható lesz egész külső lényében a királyi palota. Ebben a hónapban nyolc ujszobrot és egy szoborosportot helyeztek el a királyi palotában a nyolc szobor közül négy a halászatot szimbolizálja; ezeket a déli szangy homlokzatának ormán helyezték el, a többi négy a földművelést szimbolizálja, ezek az északi szárnyhomlokzat ormát díszítik. Mind a négy szobrot természetéből faragták ki. A múlt héten befejezett szoborosportozat a királyi palota egyik legelső művészeti kétsége lesz. A középső traktus oszloposozatát szegélyezték görög-templom formára épül, a középsőszlopokon a háromszög alakú timpanon nyugszik. Ebbe helyezték el a szoborosportozatot, melynek kilenc alakja van. A neműt plakkettet tartó fel-sége aromásával; a király szemel egy könyvön csüggenek melybe aranybetűvel van kivésve ez a szó: *Lex.* A csoportozat többi alakjai szimbolikus alakok, melyek a bírák és a törvény iránti hódolatot fejezik ki.

A Fegyver- és Gépgyár Rézvénytársaság katonai lövegverek és szuronyok készítésére berendezett ipartelepét egy nagyszabású és a modern technika legújabb vívmányaival felszerelt szerszámgyárra s vas- és fém öntőműhellyel bővítette ki, melyekben amerikai rendszerű legpontosabb esztergapadokat, gyalu-, iuró-, maró-, eszölő-, vésőgépeket stb., valamint első minőségű vas- és fém öntvényeket állít elő. Ugyancsak itt készülnek a legelőbb üzemű Besel-féle hőerőgépek, melyek hajtására a legújanyosabb tüzei ózer, nyerspetroleum szolgát; a gőzszállítás lövegeinek és óráknak mintegy 250 grammot teszen. Ez elsőrangú s utóbbi hazai ipartelepünkre kötelességünknek tartjuk az érdekeiket figyelemmel felhívni.

Toborzás Dél-Afrikába. A lapokat bejárta az a hír, hogy az angol kormány Erdélyben önkénteseket toboroz a dél-afrikai határra. Erre vonatkozólag most *Nagysebenből* ezeket táviratozzák: Kis-Küküllőmegyében Kis-Sáros, Gálfalva és egyéb községekben vagy harminc embert toboroztak és 1600 korona felénzt, ingyenes utazást Afrika-ba és napi 12 korona bért ígérték nekik. A völci körjegyző, hír szerint, az illetők utlevéleit elő is készítette. Egy völci paraszt ember itt járt Nagysebenben, hogy itt szolgáló névrétől entazása előtt elbussuzzék. A jelek azonban arra mutatnak, hogy az egész dolog csak egy újabb cselekedés a kivándorlási ügyek között.

Házasság. Feldmann Ignác eljegyzte *Landesmann* Sándor, tórsági polgár leányát, *Ródit*.

Kard-affér. Ma délelőtt egy gyalogos hadnagy, mint egy estlap jelenti, nagy botrányt okozott a Királyi-utca és a Körút sarkán. A hadnagy belebotlott *Vársanyi* Gábor földművesbe, a legény veszengett és morgott. A hadnagy erre kirántotta a kardját és rávigott *Vársanyi*ra, akit a mentők vettek aztán ápolás alá.

Segítség a szegényeknek. Az új esztendő meghozta a telet s oszoknak az egész nap hullott a hó. A szegény emberek így egy kis keresethez jutottak. A Podmaniczky-utcai kenyérszító-boliban mindazonáltal sok szegény fordult meg ma is. A kenyér mellé nagy részük egy-egy tőpégyet is kapott ma az

israelita-nőegylet népkonyhájába. A kenyérszító boltra ma a következő adomány érkezett hozzánk: *Désény* Márta, Ida, Sali 8 K. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

Tífuszjárvány. Eszéken — mint a *N. W. T.*-nek táviratozzák, — tífuszjárvány ütött ki. Az ottani országos kórházban elsőnek dr. *Bujanovich* Gyula orvos esett a járvány áldozatává.

Szerelmi dráma Bécsben. Ma délelőtt történt az osztrák fővárosban az új esztendőben az első véres szerelmi dráma. A Práterben délelőtt *Glatter* Hubert gépész agyonlőtte barátját, aztán főbe lötte önmagát. Mind a ketten meghaltak.

Öngyilkosság. *Haluska* János ácsmester ma délután *Visegrádi* utca 35. sz. a levő lakásán borotválva a nyakát átmetasztette és rövid kínlódás után meghalt.

(x) **Aki csak egyszer is használta Egger mell-paszillát meggyőződött** hogy azok köbhőgnél, rekedtségnél tölműlőbaltanok. Kaphatók minden gyógyszer-tárban és drogeriában. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Főraktár *Nádor-gyógytár*, Budapest. *Váci-körút* 17.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

SZÍNHÁZ. ZENE.

Az új Nemzeti Színház. Egy esti újság nyomán az új *Nemzeti Színház*ról az a hír terjedt el, hogy *Beit Kálmán* miniszterelnök, mint belügyminiszter, eljeltette azt a tervet, hogy az új színház csak a kisebb bérház lebontásával építtessék fel és az új színházról mind a két bérház lerombolásával, löhomlokzatával a *Kerespesi-ut* és *Múzeum-körút* sarkára fogják építeni. Ezt a híresztelést a féhivatalos *Magyar Nemzet* a következő sorokban cáfolja meg: Elsőben is a *Nemzeti Színház* nem oly könnyen mondható a bérházának jövedelméről, mely, nem mint az újságok írják, 52.000, hanem 88.000 korona, — dacára annak, hogy az épületnek a *Technika* kertjére néző részét raktárnak használták. De ez megszűnik az új színház felépülésével és akkor bizrást 100.000 koronára taksálhatjuk a nagy bérház évi jövedelmét. De van más és szintén jelentékeny körülmény is, mely ezt a legújabb gondolatot eléggé szerencsétlenné jellemzi. Ha az új színház számára a bérházak lebontásával bármily monumentális palotát is építenének, nem tudnák elérjenti az új színház háta mögül a *Pannónia*-szálló négyemeletes tizalát, aztán meg a löhomlokzatával a sarkára épített színházat négy oldalról is elnyomnák az épületek, még ha bármily monumentális volna is a sarkára épült színház. Ha tehát teljesen feláldoznák a *Nemzeti Színház* bérházát és rengeteg pénzrösdalokkal monumentális palotát is emelnének neki, még akkor is olyan nehézségek maradnának lenn melyek egyáltalában nem háríthatók el. Ezért az eredményért pedig a legképtelenebb költekezésbe belemerüni, — ezt a mai viszonyok csakugyan nem engedik meg.

Az Operaházban holnap szerdán, január hó 2-ikán bérletelőtamban (évi bérlet 9. sz. hav bérlet 2. sz.) a *Hoffmann* meséi című dalmi kerüi előadásra *Káczér* M., *Berts* M., *Mihályi*, *Dalnoki*, *Kertész*, *Gábor*, *Hegedűs*, *Vidányi*, *Ney* B., *Kornai*, *Strász*, *Kiss* B. közreműködésével. Az előforduló táncokat *Balogh* Sz., *Schmidt* G. és *Carbone* jellik.

Az elmaradt Pálmay-esték. *Pálmay* Ilka, kinek a hatan kétszer kellett volna föllépnie a Népszínházban, ma délelőtt táviratozott *Bécsből* *Porcsolt* Kálmán igazgatónak, jelente, hogy megbetegedett s hogy a héten nem is érkezhetik Budapestre. A művésznőnek esztendőkre és szombatra kitűzött két vendégjátéka tehát elmarad s az előre váltott jegyeket a *Népszínház* elvételől pénzrára esztendőknél déli egy óráig váltja vissza. A vissza nem váltott jegyek az illető esteli előadásra érvényesek. A színház e heti műsora mindezeknél fogva következőképp változik: *Csütörtökön* *Kis szökény*ny, pánteken *San Toy* 49-edszer, szombaton *San Toy* 50-edszer.

Bárház és Kubelik. Érdekes hangverseny lesz e hónap 11-én a *Vigadó* nagytermében, az angol kasszások keletkezésén emálló „*Segény* tanító-nők segélyegylete” javára. *Ela*s *Lujza* és *Kubelik* *Janos* lépek föl ezen az estén. A főváros előkelő körében rendkívüli érdeklődés mutatkozik e művész esemény iránt.

A Vigaszínház bemutatója. A *Vigaszínházban* tegnap tartották meg *Albin Valabrègue* háromfelvonásos vigátékának a főpróbáját. A mulatságos darab iránt, amelynek holnap, január 2-ikán, lesz a bemutatója, nagy az érdeklődés.

Patti-Adelina. Londonból táviratozzák, hogy *Patti* *Adelina* tegnap eladta fejedelmi kastélyát, *Croignos-Castel* két millió frankért. Az egykor világszerte fűszepült művésznő végleg elköltözik Londonból és Svédországban, férje házában, fog megtelepedni.

MŰVÉSZET.

Hoffmann mesél a Telefon Hírmondóban.
Ma — szerdán — este a Telefon Hírmondó esti szórakozásul a magy. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni az előfizetők lakására. Szíre kerül a *Hoffmann meséi*, Offenbach fantasztikus operája. As opera-közvetítés után a rondes esti felolvasás következik, azután pedig 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Emke kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

A színházak ujéve.

— *Üdvözlések a kulisszák mögött.* —

Budapest, január 1.

A budapesti színházak közül a két állami színháznál, a *Nemzeti Színháznál* és a *Magy. Kir. Operánál*, az idén is minden ünneppesség nélkül folyt le az újévi üdvözlés. Ellenben a magán-színházak megtartották ebben az évben is azt a szokást, hogy vezetőiket ünneppies formában köszöntsék az újév alkalmából.

Rendkívül meleg volt ez az üdvözlés a *Vig-színháznál*. A színház művészszemélyzete délelőtti fél-tizenkettőkor gyűlt össze a színpadon és küldöttséget mentesített *Faludi Gábor* igazgatóért. Amikor ez a színpadra lépett, zúgó éljenzés köszöntötte. Elsőnek *Ditrői Mór* beszélt. Meleg szavakkal esetezte azt a ragaszkodást, amelylyel ő és a művészeti személyzet csügg az igazgatón, a kinek szívjóságáért és előzékenységeért nem tudnak eléggé hálásak lenni. Majd *Kazavicsky Antal* tolmácsolta a művésztestület jó kívánságait.

Első sorban köszönetet mond az elhangzott jó kívánságokért. Ha az elmúlt esztendő eseményeire gondol, a legnagyobb meglepéssel mondhatja, hogy a *Vig-színház* híven teljesítette kötelességét és hogy becsületes munkával részesült sikereire. A *Vig-színház* történetében mindig emlékezetes és dicsőséges maradt az elmúlt esztendő, amely *Jászai Mari* és *Csüllög Teréz* nevét a mi színházunk nevéhez fűzte. A *Üvözhöz* pedig a legnagyobb reményeket fűzi. Kell, hogy siker koronázza egy olyan ambiciózus és lelkes gárda működését, mint a *Vig-színházé*, kell, hogy egy olyan kiváló igazgató vezetése alatt, mint *Ditrői Mór* dicsőséget szerezzenek a színháznak és a magyar színművészetnek és lehetetlennek tartja, hogy a közönség és a sajtó megvonja tőlünk azt az igazságos elismerést és támogatást, amelylyel eddig megajándékozott. Végül kérte az egybegyűlteket, őrizték meg a jövőben is erős összetartásukat és dolgozzanak együtt egyforma kedvvel és lelkesedéssel!

Faludi Gábor lendületes beszédét hosszantartó, lelkes éljenzés követte, amelyet csak a *Vig-színház* kulisszái mögött elhelyezett zenekar játéka nyomott el, amely a *Himnusz*t játszotta.

A Népszínháznál.

A Népszínház személyzete délelőtti 11 órakor gyűlt össze a színpadon *Porcsolt Kálmán* igazgató üdvözlésére. A személyzet nevében *Kovács Málny* üdvözölte az igazgatót. Az a nemes önzetlenség és nagylelkűség, mondta a többek közt, amelylyel az igazgató mindenkor csak a színház művészi érdekeit és a személyzetnek jóvoltát tartotta szem előtt, szeretetet és tiszteletet vívott ki számára minden magyar színész előtt. Hogy ízelésével, tudásával, szakismeretével és tapintatával magasabb színvonalra emelte a Népszínházat, népszerűbbé tette azt, ezt elismeri a közönség. Kérte továbbá *Porcsoltot*, hogy ne vona meg szeretetét a *Népszínház* egész személyzetétől, mely szívvel-lelékekkel ragaszkodik hozzá s a Népszínház jövője érdekében kéri az istentől, hogy a *Népszínház* élen tovább tartsa meg *Porcsolt Kálmán*t.

A lelkes éljenzés lecsillapulta után *Porcsolt Kálmán* igazgató tartalmas beszéddel vázolt:

A *Népszínház*, ugymond egy negyedszázados mult után egy új korszak küszöbén áll, melyben a színház alapítói, a népszínházi bizottság tagjai azon fáradoznak, hogy az épületet újjáépítsék, vasszerkezetre idomsítsák át, hogy lennállását örök időkre biztosítsák. Nekem az a kötelességem, e korszakalkotó reform mellett, hogy a Népszínház művészi szervezetét építem vasszerkezetre s ezt oly módon akarom eszközölni, hogy a magy. Népszínház minden művészi ereje, ki e negyedszázad alatt erőssége volt a színháznak, továbbra is megtartsa a színházban kényerét és dicsőséget, a mellett az ifu művészi erők fejlődésének is tér nyitassék. A személyzet megnyugtatóra szolgálhat, hogy abban a tekintetben konzervatív vagyok, hogy amíg csak a *Népszínház* élen állók, ez a kényer és dicsőség a *Népszínház* művészi gárdája számára biztosítva lesz.

Egyik főtörékvésem ezenkívül a *Népszínház* köré a magyar írónak minél nagyobb gárdát toborozni: hisz vehették észre azt a tendenciát, hogy a magyar darabok előterbe tolásával szolgálni akarom a nemzeti kulturális s kérem erre az önök közreműködését és a magyar darabok számára a sajtó támogatását.

Porcsolt Kálmán beszédét zajos éljenzéssel fogadta a *Népszínház* művészgárdája.

Magyar Színház.

A *Magyar Színház* művésztestülete szintén felkereste a mai napon a színház vezetőit és melegen üdvözölte az újév alkalmából.

□ **Az Eugén-szobor.** Budapest legelső lovaszobráját immár fölláttatták: *Róna József* Eugén-szobra ott díszlik a budai királyi várpalota Pest felé néző homlokzata előtt. A hatalmas bronzmű magas kőtalapzaton áll, amelyet két bronzdombormű és két allegorikus alak díszít. Most még nem látni a pesti oldalról a nagyméretű szobrot, mert még állnak a bástyakorlátok. De mihelyt a palota Pest felé néző homlokzata elkészül, látható lesz a szobornál a Duna másik partjáról is.

Rippl-Rónai József.

Budapest, január 1.

Külön állani, külön utakon járni: — körülbelül ez a vágy hajtja *Rippl-Rónait*, amikor vastag tollával nébány vonást vázol, vagy üvegformát, asztalt, szupraportot tervel, vagy könyvtáblát készít, avagy színes párából összeszövi az ő különleges asszonyfiguráit. Ez a vágy lobog különben minden igazi egyéniségben és ez a vágy bántja leginkább a nyársolgárt, aki orsodatermészetű lévén, hön óhajtja, hogy minden juhoska egyforma legyen az akolban. Innen az ősi küzdelem az egyéniségek és a purgárség közt, az ádáz gyűlölet, amelylyel le szeretné nyiszálni szárnyát, kezét, lejtét annak, aki magasabbra rüppen, mélyebbre marokl s messzibb látáttörökra tud tekinteni.

Rippl-Rónai József kikapta a maga részét a civikus ütlegekbe. Őt már többször futóbolondnak nyilvánították különben értelmek körökben. Egyszer fejedelmi megrovásban is részesült. Az akadémikus művészet paragrafusait is sorra ráolvasták. Megállapított dolgoknak vették, hogy *Rippl-Rónai* szin-kaballája csak arra való, hogy a rajz nagy hiányosságait elpalástolja. Ezt annyiszor ismételték, hogy jó volt radikális cáolatul összerendezni azt a különkiállítást, amely a *Royal-szálló* néhány termében ennek a művésznének körülbelül tízévi munkásságát bemutatja.

Rövid glosszát szeretnénk írni ehhez a különkiállításhoz. Futólagos jegyzeteket amelyek talán némi világot vetnek arra, amit e kiállításon látni. Egy sor szép asszonyjejen kezdjük: nagyobbára sápadt ködben égő orok lágy stumátóban. Eszünkbe jut egy-néhány író, aki hősnőjét leírva, beszél elefántcsont-szünről, s keblekről, amelyek hasonlatosak a fehér márványhoz. Senki sem akadt még, aki ezeknek az írónak szemére lobbantotta volna, hogy elefántcsont-szün arc és fehér márványból való kebel nincs a természetben. A java írók büntetlenül írhatták le ezeket a jelzőket: az olvasó megérezte, hogy egy-egy ilyen szóval meg van adva valamely jellemző vonás. *Rippl-Rónai* most megfesti ezt a hasonlatot és ime kiákozzák. Pedig egy-egy ilyen szünjétkkal ő is egy-egy alak jellemvonását adja meg. Vannak aztán itt jólómán tárgyaltan képei, akkordok, amelyeket megüt zongoráján a művész a midőn egy sötét estőn mé-lázva ül hangszere előtt. Csak akkordok, — ritmus, melódia nélkül — dombab-paloták amelyek konstrukció nélkül különben formákat mutatnak. Vannak apró lírai költemények is, amelyeket nem lehet kivonatolni, mert nincs megfogható magjuk. Ruha, amely már szép, mielőtt egy formás test idomaihoz simulna. Fogás, amely ingerli az íny, mielőtt még ízét ösmernök. Éppen csak fesenai nem szabad az ilyen szünzenzációkat? Dehogyn is nem, lesznek emberek, akikben ezek látára nem egy érzés rezdul meg s ez éppen elég.

*Rippl-Rónai*ban erős a stílus-érzék. Majdnem valamennyi művét éppen ez a stílusztát mivolta teszi idegenszerűvé a közönség előtt. Főképp, ha mint eddig történt az ilyen munkák hűséges naturalista képek mellé kerülnek. Mennyi ócsó alkalom nyílik ilyenkor az efféle teikidításokra:

— Lám, ez itt természetes, de a *Rippl-Rónai* képei — ki látott va aha ilyen a valóságban?

Most, hogy kétszázánál több képe és rajza van egymás mellé függesztve, ez a vásári összenasoultás elcsik. Mind édes testvérek ezek a képek és grafikai munkák s meg van bennük az erős család hasonlatosság. A fotográfiát természetűl való összenemzésre nincs itt alkalom. Ellenben eszünkbe jut *Szekely Bertalan*nak egy elejtett mondása, hogy nemcsak külső, szemmel látható természet van, de van egy belső is, amely érzéseim szerint formálódik. Ez a belső természet magának a művésznének egyénisége, érzéseinek, gondolatának összessége: ami impressziót kívülről kap, annak sugárát megtörnek ezen a kristályon és sajátos kaleidoszkop-képet adnak. Minden művész más és más sugártörésű kristályt rejt a lelkében, az egyké elmosza a formákat a másiké ki-élesíti, a harmadiké szinte tükörképpé olvasztja az impressziókat, van aki majdnem absztrakciót adja annak, amit a szem a környezetből meglát. Mi sem

természetesebb, hogy *Ossian* verseinek szerzője a ködöt kereste. *Vörösmartyé* a heroikus romantikát, *Zolái* a kézel.oghatóságot. Feltétlenül szabad tehát annak a művésznének is, akiről itt írunk, a lelke diszpozícióiához legközelebb álló tárgyakat hangulatokat, stílust kikeresnie. S mihelyt ezt megállapítottuk, egyttal ki is mondhatjuk, hogy e kereten belül *Rippl-Rónai* nagyon jelentékeny munkákat alkotott. Annyi bizonyos, hogy kevés művészt ösmerünk meg oly teljesen egy kép-kollekcióból, mint őt. S ennek nyitja az, hogy hímezés-hámózás nélkül ugy adja magát, ahogy sok művészi impressziója közepette tejlődött s kialakult.

A *Royal-beli* kiállítás bemutatja *Rippl-Rónai* egyénisége legkülönbözőbb oldalairól. Élvezet s nyereség e műveket végignézni. E látat után remélhetőleg a régibb nevelkedésük sem fogják őt pusztán különönek mondani.

Lyka Károly.

Nyilttér.

Cognac
CZUDA-DUROZIER & Cie.
FRANCIA COGNACYAR, PROMONTOR.
Kínálatot kapható.
Vezdőttyönköny: RUDA ÉS BLOCHMANN, Budapest—Bécs.

Dreher Antal serfőzdéje
(Kőbányán)

ajánlja legjobban beraktározott, kizárólag pasteurizált palacksőreit
(eredeti töltés a serfőzdében) a legolcsóbban megállapított árason és pontos számlítás mellett. A szállítás, eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládáknak történik bérmentes házhozszállítással.

DIÁK-OTTHON	HUZÁS	FÖNYEREMÉNY	40
SORSJEGYEK	JANUÁR 12-ig	10.000	FILLERÉRT.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TAVIRATOK.

Belgrád, január 1. *Simonovics* József ezredet, a hadügyminisztérium geográfiai osztályának műszaki főnökét állampénzek elkaszálása miatt letartóztatták.

Köpenhága, január 1. *Schandorph* Szófusz dán költő ma reggel meghalt.

Bukarest, január 1. A pénzügyminiszter tegnap benyújtotta a kamarában a kormány törvényjavaslatát az egyes adók reformjáról. A javaslat összességében és kiegészítésként az egyes adókról szóló összes eddigi törvényeket. A kormány reméli, hogy az új törvény következtében az állam bevételei 5 1/2 millió frankkal emelkedni fognak.

Sidney, január 1. Ma volt Lord Hopetown ünneppies instálációja az új ausztráliai föderáció ió kormányzó átlásása. A város ünneppies díszit öltött. Több diadalakat állítottak fel.

A khinai bonyodalom.

Peking, január 1. *(Reuter.)* A hatalmaságok közös jegyzékének rendelkezéseit tegnap délután föltétlenül elfogadták. A khinai békealkudozók meghatalmazásai teljesen rendben vannak. Azt hiszik, hogy a tárgyalások néhány nap mulva megkezdődnek.

Róma, január 1. A *Stefani-ügynökség* jelenti Pekingből tegnapi kelettel: *Csing* herceg és *Li-Hung-Csang* értesítették az idegen követeket, hogy a császártól azo a parancsot kapták, hogy a békefölteleket változtatlanul fogadják el. A khinai meghatalmazottak egyttal összejevetelt kértek, amely néhány nap mulva fog megtörténni.

London, január 1. A lapok jelentik Pekingből tegnapi kelettel: A khinai meghatalmazottaknak a hatalmaságok előzetes fölteleleit elfogadó

jegyzéke, amelyet tegnap adtak át az idegen követeleknek, így szól:

— *Csing és Li-Hung-Csang* Khina nevében elfogadják a Khinának szabott feltételeket és összejövetelt kérnek.

Berlin, január 1. A Wolff-ügynökség jelentő Pekingből tegnapi kelettel: *Enhait*, báró Kettler német követ gyilkosát, délután három óra körül ugyanazon a helyen, a hol a követet meggyilkolták, lefejezték.

Páris, január 1. A Havas-ügynökség jelentő Pekingből tegnapi kelettel: Minthogy Peking környékén és a peking-paotimi vasut mentén egyes boxerbandák mutatkoztak, a francia és német őrségeket megkötötték, nehogy meglepetések történjenek. *Guillet* ezredes 600 fős csapatát Paotingfunál több ezer fős rendes kínai csapatok szorongatják. *Baillut* tábornok *Guillet* főszerződésére ment.

Az újév a külföldön.

Páris, január 1. *Loubet* elnök ma a szokásos szertartások közt fogadta a minisztereket és a hatóságokat és *Fallieres*-rel, a szenátus elnökével és *Deschanel*-el a képviselőkkel elnökével látogatásokat váltott. A reggeli után az elnök a *diplomáciai testületet* fogadta.

Lorentelli pápai nuncius jó kívánságait fejezte ki *Loubet* elnöknek és Franciaországának, megemlékezett a népeknek Párisban történt fényes manifesztrációjáról, amelylyel a 19-ik évszázadot bezárták és azt a kívánságát fejezte ki, hogy a testvériség kötelekei a népek között megszilárduljanak és hogy a haladás, valamint az igazság eszméje, az egyetértés és humanizmus az egész világon elterjedjen.

Az elnök válaszában konstátálta a kiállítás sikerét, amelyet azon államok intenzív közreműködésének tulajdonít, amelyeknek képviselői előtte megjelentek. E közreműködésért érzett mély hálaálmának kifejezésével együtt elismeréssel adozott a kiállítás szépségének. Reméli, hogy a manifesztrációból haszna lesz a humanizmus irányadó eszméi elterjedésének. A hatalmak egyetértése Ázsiában már egy jele a nemzetek alárendelésének a civilizáció magasabb értékeivel szemben. A szolidaritás ily bizonyítékai arra a várakozásra jogosítanak, hogy a beköszöntő évszázad meghozza azokat az áldásokat, melyeket a nuncius szavai remélni engednek.

Páris, január 1. Az új év alkalmából Dél-cassé külügyminiszter és *Lambdorff* orosz külügyminiszter személyes táviratokat váltottak.

A cár csapatszemlé.

Pétóvár, január 1. A hivatalos lap jelenti: A *Ville de Tamatave* gőzös a 13. lövészezred csapatszemlével és a 4. tüdőbadosztály első ütegével december 29-ikén Jaltába érkezett. December 30-ikán délelőtt a cár Livádiában szemlélet tartott a csapatok fölött. A *cár* ellépett a csapatok előtt, amelyek azután elvonultak előtte. A katonák ebédje alatt a cár megjelent a kaszárnyában, megszólította a katonákat és poharat emelve, a következő beszédet intézte hozzájuk:

— Boldog vagyok, testvérek, hogy oly bátor hőskönek láttalak benneteket, akik most oly nehéz expedicióról, oly hosszú utról visszatértetek. A 13. lövészezred egész dicsőséges vas-dandárának és a 4. lövés-tüzérségi hadosztály első ütegének egészségére és jólétére üritem poharamat.

Mielőtt a *cár* a kaszárnyából távozott, így szólt a katonákhoz:

— Még egyszer köszönöm, testvérek, hősies szolgálataitokat. Kívánom, hogy jó egészségben térjete vissza családaitokhoz.

Délután fél egy óra körül a livádi császári kaszárnyában reggeli volt, amelyre hivatalosak voltak a visszaérkezett csapatszemlé tisztjei. A reggeli Miklós *cár* a következő beszédet intézte a tisztiekhez:

— Még egyszer üdvözlöm önöket és köszönetet mondok a befejezett expedicióról. A 13. lövészezred és a 4. lövés-tüzérségi hadosztályal együtt az egész 4. lövésdandár, valamint a hajóraj képviselői egészségére üritem poharamat.

Délután négy óra körül a *császár* báró *Frederiks* advari miniszter kíséretében megjelent a jeltai mólón, ahol a *Ville de Tamatave* gőzös horgonyzott. A *császár* a hajóra szállt, ahol a csapatok állottak, ezután megemlékezett az összes parancsnoki helyiségeket és az őrmestereknek és idős altiszteknek katonai rendjeleket nyújtott át. A *császár* ismét köszönetet mondott a végzett szolgálataikért s mindnyájuknak szerencsés utazást kívánt, mire háromnegyed öt óra körül visszatért Livádiába.

Spanyol miniszterválság.

Madrid, január 1. Híre jár, hogy *Izquierdo* tengerészeti miniszter beadni szándékozik a lemondását ama nehézségek következtében, amelyekkel a flotta megerősítésére vonatkozó törvényjavaslat találkozott.

A válság általánossá válhatik. A szerdán tartott minisztertanácsban hír szerint de *Aguilar Campos* marquis külügyminiszter formálisan bejelentette lemondási szándékát.

Fölmentés és elítélés.

Páris, január 1. A *Cuignet*-ügyben kiküldött fegyelmi tanács négy százezzel egy ellenében kimondta, hogy *Cuignet* a terhére rótt fegyelmi vétség miatt nem helyezendő nyugalmába. A Havas-ügynökség értesülése szerint a hadügyminiszter 60 napi várfogsággal büntette *Cuignet* őrnagyot.

A délafrikai háború.

Fokváros, január 1. Egy 200 fős boer csapat Rosmeadtól észak felé néhány mérföldnyire megállított egy üres teherkocsikból és néhány személykocsiból álló vonatot és fölgyjűtöta. Mindegy 60 gyarmati katonát, akik a vonaton voltak, elfogtak, de csakbamar szabadon bocsátották őket. Néhány angol katona megsebesült. A rosmeadi hatóságok elküldik az asszonyokat és gyermekeket. A kormány 27 körülben, Fokvárost is beleértve, kiáltvány után főszerződte a lojalis alattvalókat, hogy zoldos csapatokat alakítsanak a Fokföldre betört boerok visszaverésére. A kiáltvány azt mondja hogy a boerek Middleburgtól délre betértek Fokföldre.

London, január 1. *Kitchener* lord jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: A Fokföld keleti részén betört boerok hírsze délnyugat felé vette útját és Bangor és Sherborne között átkelt a vasúti vonalon. A vasutat megrongálták. Az ellenséget üldözik.

London, január 1. Lord *Kitchener*nek egy Pretóriából mult évi december 30-áról szóló távirata szerint *Knox* tábornok jelenti, hogy De Wettet nyomon követi, néhány lovat és 5 lőszeres kocsit zsákmányolt és szabadon bocsátott 76 boer foglyot, akik kényszerítve harcoltak De Wett alatt. *French* tábornok a minap 12 boert fogott el és igen sok kocsit és marhát zsákmányolt.

Kápa, január 1. *Krüger* ma fogadta az amerikai boer-küldöttséget, amely gratulált az elnöknek a legújabb sikerekhez s meghívta öt Amerikába.

A Dél-Afrikából érkező hírek kedvezőek. Fokföldön és Natalban hét boer kommandó van és a fokföldi hollandok csapatostul mennek a boer táborba.

Közgazdasági táviratok.

Bukarest, január 1. A kamarában a külügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be egy Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződés tárgyában, amelyre névze a sürgősséget a kamara elfogadta. A hivatalos lap egy törvényt tesz közzé, amelylyel minden gyalogzand sorozó kerületében egy milícia-zászlóaljat állítanak föl.

London, január 1. A nyugat-európai nagy válságokkal kapcsolatosan ma három brocher-üzlet fizetésképtelenségét jelentett. A tőzsde ma zárva volt, de a pénzpiacon élénkség mutatkozott.

London, január 1. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt és állandó. Buza 6 p-vel, tengeri 6 p-vel drágább. Magyar liszt 29 sh. Városi liszt 21 — 26 sh. Repceolaj 29 sh. 9 p. Teugeri 22 sh. 9 p. Behozatal: buza 30.000, árpa 2000, zab 10.000 q.

New York, január 1. A részvénytőzsde igen szilárdan indult, később nagyon szabálytalan volt és zárlatkor alig tartotta magát. Részvényorgalom 1,349.000 db. Érték 64.

Washington, január 1. Az Egvesült-Államok berételei decemberben 46,846.503 dollárt, kiadásai 40,475.000 dollárt tettek.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K-d. A házasságuk történetéből kiviláglik, hogy az ön férjének több joga van, mint például a szomszédnőé férjének. Ő elvette őt feleségül, holott tudott a leánykori botlásáról. Tudta azt is, hogy a környezete, a szülei, a testvérei, őnt nem tartóztatták vissza a büntől, sőt — olvassuk a levelében — osztokodtak a bűnös pénzen is. A férfi pedig, tele nemes idealizmussal, könyörületességgel és szívóssággal, fényt borított a multra, követte szerelme szózatát és isten és emberek előtt örök hüségét esküdött önnek, aki már egyszer meghallgatta egy másik férfi bűnös beszédét is. Az elmúlt dolgokat nem lehet többé meg nem történtté tenni, a legjobb tehát hallgatni a multról. A férje ezen az egyedüli helyen uton járt, amikor őnt tanította s amikor igyekezett őnt kiszakítani régi környezetéből, amelyhez botlásának témérlek emléke tapad. Már most csoda-e, ha ellenzi, hogy érintkezze azokkal, akik előtt világosan áll az őp multja, akik nem a megjavult asszonyt látják maguk előtt, hanem a bűnös leányt? Érthető és méltányolásra méltó a férjnek ez az óvatossága. Érthető azonban az asszony hajdalma is, akinek megtűlik, hogy az édes anyját s a testvéreit meglátogassa. Mi a teendő tehát, hogy a boldog-

ság harmóniája meg ne zavartassék? — erre várja a mi válaszukat. Bizony roppant nehéz itt elveket és terveket fölállítani. A családi tűzhely melege mintba segítelne, vagy talán az idő, vagy a megszokás, vagy hogy a gyermekek szava? Mindenesetre ki kell érdemelnie továbbra is a férje teljes és állandó szeretetét és a jövő talán, meggyőzti a szigorú tilalmat. Mesterséges eszközökkel azonban nem szabad nekitámadni ennek a tilalomnak, mert a tilalom jogos volt a keletkezésében és jogos most is. Rídeknek látszik ez az okoskodás, de az engedékenység — ki tudja? — nem dulja-e föl egy család boldogságát.

Egy előzetes tá. Leheletlen egy sablonos történet kivonata alapján kifürkészni, hogy a mesét ki dolgozta föl novellában.

L. A. Szepes-Fela. Már egyszer megüzentük, hogy *Ország* Tükre című lap nincs. E név alatt valamely szelthamos rejtőzködik, szóra sem kell tehát érdemesíteni. A levelet külföldről áttették a *Magyar Lapkiadók Országos Szövetségéhez*, amely akcióra készül a saját parazitái ellen.

D. B. Tóth. Az állategészségügyi törvény értelmeiben a szarvasmarhák a feladásnál vizsgálándók meg közegészségügyi tekintetből; a kirakodásnál csak a más országokból érkező marhákat vizsgálják meg.

Mészáros-pályázat. A társadalmi színütre kiírt pályázatot senki sem nyerte meg; a történelmi színü pályáját Somló Sándor, a Nemzeti Színház tagja vitte el.

L. P. Páris. Cikkét megkaptuk, a tervezett vendégszerelés azonban, mint lapunkban olvashatta, elmaradt és így egyelőre elvesztette a cikk az aktualitását. Megőrizük azonban arra az időre, amikor ismét aktuális lesz.

F. Gy. Pelsüc. 1. Igen, bármely napon beszálhat vele. 2. Január 10-ikén, csütörtökön fogad délután 4 órakor. 3. Az a közegészségügyi hivatal, amely az ottani államigazgatási hivatal hatáskörébe tartozik Seps-Szent-Györgyön.

Z. A. Kula. 1. A szegénységi bizonyítványt oklevélül meg kell újítani. A többiek maradhatnak a régiék. 2. Égetett timsónak a pora harmad vagy negyedrészen sálcisával vegyítve és mindennap frissen fölhuzott harisnyába hintve, a legtöbb esetben használ.

D. M. Sok értékes megfigyelés van a soriban, de a cikk a maga egészében nem elég érdekes.

Margaret. A formaérzke igen hiányos. A tökéletlen írásban aztlán elvezet a legszebb mese is.

Vesuv. A Vezuvról csak annak szabad írnia, aki a földrajzi szélességen és a kirándulás részletein kívül egyebet is tud mondani.

N. K. Ügyes dolog, de nem új. Levélben vizsgálódjunk.

K. J. Csupa szemenszedett germanizmus.

Mese. Újvidék. Sok mesét kell olvasnia, amíg eltalálja majd a klasszikusan naív hangot.

Csevegő. Az ilyen történeteknek a frissesség adja meg az értékét. Az önében semmi sincs ebből a kellekből.

Ha előfizet. Gyönyös. Egy értekezésért bizony sok nyegven korona. De úgyé válogatja. Mert ha a kapott tanács ezeket érő vagyont ment meg, akkor magé édeskevés.

M. V. Beszterce. Mindkettőjük egészségi állapotát igazoló orvosi bizonyítványt kell mellékelni.

KÖZGAZDASÁG.

Ünnepelt vezérigazgató. A Folyó-számú Le-számítóló Bank Részvénytársaság igazgatósága és hivatalnokai kara kellemes újví meglegítésben részesítette buzói elnököt és vezérigazgatóját, *váradí Rády* Jánost, amennyiben megfestette egy hírvesz festőművész által életnagyságu képét és a vezértákar vezetése mellett megtelelő ünneplő tisztelegéssel ezt leleplezte. Kellemes benyomást gyakorolt az ünnepi beszéd amaz aposztrofálása, melyel a gondos kertésznek jellemezte a vezérigazgatót, aki biztos kézzel nyerte a fa korhadt részét, de nem mulasztotta el gondoskodni, hogy nemes olványokkal pótolja a korhadt részeket, amivel a részvénytársaság multját és meglepő kedvezőre fordult jelenét, híven jellemezte.

Első Leánykihazasítási Egyület mint szövetkezet. Mult évi december hóban 1175 jutalékrész iratott be és nászjuttalékok fejében 52,582 K. 98 f. fizetett ki. 1900. évi január 1-től december 31-ikéig beirt összes jutalékrészek száma 14,969 és a kifizetett nászjuttalékok összege 492,232 K. 06 f. Az intézet fennállása óta nászjuttalékok fejében 6,271,522 K. 66 f. fizetett ki.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Utolsó jelentésünk óta nem változott. Jegyzéseink: Amerikai I. csillagos petroleum 49.— kor. Orosz 3 csillagos petroleum 44.— kor. Biztonsági 2 csillagos petroleum 42.— korona. Ipari 3 keresztés petroleum —.— korona. I. Standard petroleum 41.— korona. Amerikai császárólaj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárólaj belföldi finomítás 52.— korona. Az áruk 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett, az itten vasuthoz szállítva értendők. Kékgábo I. vasmentes 67.— korona. Zöldgábo S.— korona. Carbolinum I. 17.— korona. Carbolinum II. 15.— korona. Bacu gépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 85.— korona. Oliva gépolaj II. 72.— korona. Tovothe gépenőcs 60.— korona.

Napirend.

Napló: Szerda, január 2. — Római katolikus: (Makar ap. — Protestáns: A sz. könyv. — Görög-ország: (december 20.) Ignác vi. — Zsidó. Tobeli 11. — Naptél: 7 óra 33 percor. — Nyuszik: 4 óra 4 percor. — Hold kál: délután 1 óra 53 percor. — Nyuszik: délután 4 óra 47 percor. A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tára 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg. Téli kiállítás a Múzeumokban délelőtt 9 órától 4-ig, belépődij 1 korona. Iparművészeti társulat kiállítása nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. A Visszatulajdonosi Szalonja a Klitild-palotában. Nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődij 50 fillér. A varrógépiállítás megnyitása este 7 órakor a technológiai iparmúzeumban. Országos Képtár és a Dürer-kiállítás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti múzeum délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Iparművészeti múzeum nyitva d. e. 9 órától 12-ig, délután 2-5-ig és este 7-9-ig. Meségyűjtési Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9-11 óráig. Földtani múzeum a Stefánia úton, nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődij 1 korona. Közelkedési múzeum a városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 5-ig. Magyar kereskedelmi múzeum az iparosröckben d. e. 9-től 2-ig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-11 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája délelőtt 10 órától 12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig. Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig, este fél 7-től fél 9-ig.

Statistikai hivatali könyvtára délelőtt 10 órától 1-ig. A kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya d. e. 9 órától 12-ig, délután 3-tól 6-ig. Az új országúti kupaolcsarnoka és lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6-ig, belépődij 1 korona. Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-út 22. sz. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetés arisztokratái is eszközöl) a városligeti iparosröckben nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külügyi kirendeltségek közötti üzletvezetés (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

UJ IDŐK A magyar családok képes hetilapja. A szerkesztő HERCZEG FERENC új regénye most kezdődik. Hetenként 2-3 elbeszélés, gyönyörű képek, érdekes aktualitások. ÁBRÁND Valentiny nagy feltűnést keltett festményét gyönyörű színes reprodukcióban, keretbe illesztve nagy formában, februárban INGYEN adjuk. — Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-út 10. Mutatószám ingyen.

A Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság BUDAPESTEN. Szerszámgepeket és szerszámokat készít fém- és fémgyártásra és pedig: esztergapadokat, gyalu-, furó-, csiszoló és marógépeket stb. Legtökéletesebben felszerelt öntőműhelyében tömött, tiszta s magas szilárdságu vas- és fémöntvényeket állít elő. Gyártja továbbá a legelősebb üzemi Diesel-féle hőerőgépeket melyek nyers-petroléummal dolgoznak s óránként és 16-óránként mintegy 250 gr. tüzelőanyagot fogyasztanak. Felvilágosítással, ajánlatokkal, költségvetéssel készséggel szolgálnak.

UJDONSÁGI 7 féle magyar tréfa (uraknak.) Orsiai sikter, nagy koreale Árjegyzék: 1. sz. 2. sz. 3. sz. 4. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz. 100 drb 20 K. 10 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. Zeméltaladónak 50% engedély! Teljes mintaköltséget 70 filléret bérmentve küld a Corvina műintézet, Szigetvár.

Zenemű-ujdonságok.

Albumok és magyar dalok. Budapesti dalokörök, 50 befelőlő nota, 50 hallgató nota, Kiny Dalos könyve, Blahó 102 dala, Bécsi tánc-album 1901., Lakatos Jászberényi hallgató nóták, Góllás, Nyári dalok, Magyar Vándor-album, Bánkó, Húzó levelek, Danó, A bor legelősebbje, Gróznauer, 10 kuruc dal, Gróznauer, Örök szerelem, Fokk, Fuzsietella dal, Lányi, 2 magyar dal, Schmidt, Balám, 10 fuzet, 4 Székely Dalok, Monokton, A ezernyelő-dal, Rosenweig, Fanc-album, Lányi, Gardonyi nóták, Lányi, Pelső családja, Kányai, A betyár szerelem, Gróznauer, Resignation, Hengyecz, Tudom, hogy visszahív majd engemet, Kecker, Jós-dal.

Szepességi kárpát juhturó, (gynevezett lipót) legelősebb, 5 kilós, hódonyi lérvanulva utánvélet mellett 7 korona. Ganovszky Gusztáv, Szepes-Szombat (Szepesmegye), 11390

BUTOR részletfizetésre! Állami és városi tisztviselőik, katonatisztek, egyháztisztok, valamint más hitelképes egyének kedvező Szerződés feltételek mellett kapnak az állami gyártmányú asztali- és kárpátzest kutorokat.

Dósa Kálmán Apóst, Kraszabét-tér 18. sz. Sas-úton sarok, I. em.

Titkos betegségek szakorvosa Dr. CZINCZÁR J. egyetem. orvos-tudor. 27 évtől: reumatizmus és nékrotikus fogakozás, sárga nékrotikus minőségű bármely régi kóros Nemi betegségeket úgy mint húgyvesztélyt, hólyag- és vizeletési bajokat, bújás erős sebeket, syphilit, önfertőzőségi eredő idegbajokat a legmagasabb bírbetegségeket és szépséghibákat, továbbá Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia) meglévő biztos eredményre vezet gyorsan a legújabb módon. Rendelő-intézet: Budapest, VII. kerület-ut 14. sz. L. Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig. Képző városterem. Képző b- és nőjárak. Levélre regélni válnak.

BGSABÁN PÉMETEFÜZELKORKA Kéremesség Kóhógos és hurutellen. ÁRA 60 FILLÉR. Kapható minden gyógytárban.

Pargleitner J. gyógyszerháza a „Szarvashoz“, Grác. Engelhoffer ideg- és izomerősítő esszenciája. Illatos alpesi növényekből. Arc-, Fej-, tüdő- és keresztcsontfájalmak, továbbá a végtagok, az egész test és az idegek gyoppsége ellen. Egy üveg ára 1 K. 60 fill.

Stiriai növénynedv (Sistrioner Kräuterstoff) mell- és tüdőbetegék részére. Ezen szörp, mell- és torokbajoknál, elnyákosság, rekedtség, idült hurut és számkóhógos, nehéz letelegés, tüdőgyvész, továbbá a legősebb szervezet összes bajai ellen legelősebb sikerrel használható. Egy üveg ára 1 K. 76 fill.

Dr. Wuchta növénykenőse. Főként Magyarországi részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12. Raktár azoknál az ország osznanem összes gyógyszerházaiban.

Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET húgyvesztélyt és a kórosokat, az önfertőzőségi utó-bajait, az elgyógyult hólyag, magúrtókat, a bújás utókegyezményt, nékrotikus fogakozást, bármilyen-nyiro idültet is, valamint mindezen nőt betegségeket, melyeknek a legelősebb egyik fokozása és bírbetegségeket nyugodt új gyógy mód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és olcsónan Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt cseár, kir. orvosi főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig. Díjazott levelekre legelősebb figyelemmel választották és gyógyszerreöröl is gondoskodva lesz. Nőknek külön városterem. Gyógyos megjelent és a szerzői: Dr. GARAI ANTAL-tól megjelentek: NEUSZÉRE ÉRTEKÍTŐ (mag- 4-15-ik számban megjelent) a nemi betegségek és azok kezelő gyógykezeléséről című könyv, volt 3 fr 50 kr., most csak 90 kr. A Könyv 100 bucsomajára és illdítvá, 1 fr költségre mellett 50-mentve vagy 90 fr. A könyv tartalma: I. Az önfertőzőségi kóros. — II. A nem fertőző kóros. — III. Az önfertőzőségi és az önfertőzőségi. — IV. Húgyvesztély (impotencia) és húgyvesztély. — V. A bújás (syphilis). — VI. Felsőfolyás. — VII. Gyógyult fertőző. — VIII. Néki magúrtó. — IX. Az önfertőzőségi megbeteg. — X. Szülész-tudor a prostitúció.

Kaphatók: Lampel Robert (Wodianer F. és Flai) cs. és kir. udvari könyv- és zenemű-kereskedésében BUDAPESTEN, VI. ker., Andrassy-út 21. szám. Vidékre az ország és portára 20 fillér költségre beküldése után postozni szállítjuk.

A

BUDAPESTI NAPLÓ

ingyen biztosítja előfizetőit

BALESET ELLEN.

Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 kor. erejéig,
rokkantság esetén 2000 korona erejéig.

A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyi időre van biztosítva, amennyi időre előfizet.

A biztosítást a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérképv. VI., Kemnitzer-u. 10. végzi.

☞ Minden előfizető, régi és új egyaránt ☜

jogérvényes biztosítási kötvényt kap.

A BUDAPESTI NAPLÓ ELŐFIZETŐI

ajándékkul gazdag tartalmu

DISZES NAPTÁRT

kapnak.

Előfizetés: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyed-
évre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 korona 40 fillér (1 frt 20 kr.)

A „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatala

József-körút 18.